

### نامزدوزیران در مجلس؛

## تعهد به تقویت نظام استخباراتی، خودکفایی زراعتی و آوردن فرهنگ از حاشیه به متن



مجلس نمایندگان پس از دادن رای اعتماد به ۱۰ عضو کابینه، روند ارایه برنامه‌های سایر نامزدان را نیز در ابتدای روز دوشنبه‌اش گرفت. به این ترتیب احمدضیا سراج، نامزد ریاست امنیت ملی، انوارالحق احدی، نامزد وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و محمدطاهر زهير، نامزد وزارت اطلاعات و فرهنگ در مجلس حضور یافتند و برنامه‌هایشان را ارایه کردند. احمدضیا سراج، نامزد ریاست عمومی امنیت ملی، برنامه‌هایش را در سه محور «وضعیت کنونی»، «چالش‌ها» و «برنامه‌های آینده» به مجلس نمایندگان ارایه کرد. او گفت که نیروهای دفاعی و امنیتی در حال حاضر با بیش از ۲۰ گروه تروریستی در کشور مبارزه می‌کنند. به گفته‌ی او، این گروه‌های تروریستی شیوه و تاکتیک جنگی‌شان را تغییر داده‌اند و ریاست امنیت ملی براساس این تغییرات برنامه‌هایش را عیار کرده است.

۳



نشست جینوا؛

## تمرکز دولت بر روند صلح و تاکید جهانیان بر حفظ دست آوردها

۳

### چالش‌ها و آرزوها؛

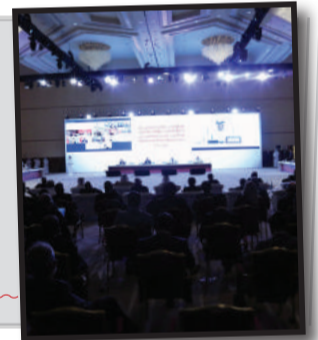
## فرصت‌های جدید برای یک افغانستان آرام و مرفه

۴

### نگران صلح نباشیم

منابع طالبان شریعت کلامی است و منابع ما قانون اساسی با پشتوانه‌ی اسلام و حقوق بشر، طالبان از سخن گفتن روی جزئیات طفره می‌روند، نظم مبتنی بر قانون اساسی موجود را غیراسلامی می‌خوانند، اما در عمل نتوانسته‌اند یک صفحه روی غیراسلامی بودن قانون اساسی بنویسند.

۴



## وضعیت اسف‌بار بی‌جاشده‌گان داخلی در بادغیس



ریاست مهاجرین و عودت‌کننده‌گان بادغیس، با آغاز فصل سرما در این ولایت، نگران افرادی است که به دلیل افزایش «تأمین و خشک‌سالی» به مرکز این ولایت پناه آورده‌اند. به گفته‌ی این نهاد، بیش از یک هزار خانواده‌ی که از ترس جنگ و درگیری به شهر قلعه نو پناه آورده‌اند، از نبود سرپناه و کمبود مواد غذایی و مواد سوختی رنج می‌برند.

۷

## غنی برای نشان دادن «حسن نیت و تحکیم روابط» فرمان رهایی برخی از زندانیان پاکستانی را صادر کرد

یک ماه باقی‌مانده باشند، مجازات آن‌ها عفو و از زندان رها شوند.

ماده دوم، جزای نقدی زندانیان پاکستانی که شرایط ماده اول این فرمان را داشته باشند و یا مدت حبس‌شان را سپری کرده و پولی برای پرداخت نداشته باشند، مورد عفو قرار داده است.

در ماده سوم فرمان محمدشرف غنی، مسوولیت اجرای فرمان عفو مجازات زندانیان پاکستانی به کمیسیون که فرمان عفو مجازات «محبوزین و محبوسین» را به مناسبت عید قربان اجرا کرد، سپرده شده است.

در ماده چهار فرمان ریاست جمهوری زمان انفاذ این فرمان سی‌ام عقب ذکر شده است.

فرمان ریاست جمهوری در بیست‌وهشتم ماه عقب یک روز پیش از سفر عمران خان، نخست‌وزیر این کشور به کابل امضا شده است.

عمران خان در بیست‌ونهم عقب طی سفر یک روزه به کابل آمد. سفر او به کابل به هدف تقویت روابط دوجانبه، گفت‌وگوی روی روند صلح افغانستان، تجارت و روابط اقتصادی دو کشور انجام شده بود. این نخستین سفر او به افغانستان بود.



۸صبح، کابل: محمدشرف غنی، رئیس‌جمهور فرمان عفو مجازات و رهایی برخی از زندانیان پاکستانی را که به «حکم قطعی و نهایی محاکم» در افغانستان محکوم به مجازات شده‌اند، صادر کرد. در متن فرمان ریاست جمهوری که تاریخ صدور آن بیست‌وهشتم عقب است، دلیل این اقدام نشان دادن «حسن نیت و تحکیم روابط دوستانه با جمهوری اسلامی پاکستان» خوانده شده است. این فرمان چهار ماده دارد. در ماده اول آمده است که آن شمار از زندانیان پاکستانی که مدت حبس‌شان

## تکمیل کار ساخت ۱۸ سردخانه‌ی صفرانرژی سیب؛ ۵۲۰ تن سیب اضافه از مصرف دایکندی دیگر فاسد نمی‌شود

۸صبح، بامیان: وزارت زراعت، آبیاری و مالداري اعلام کرد که از مجموع ۲۱ سردخانه‌ی صفر انرژی که برای نگهداری سیب در ولایت دایکندی که در قالب پروژه مدیریت محصولات زراعتی ساخته می‌شود، تا کنون کار ساخت ۱۸ سردخانه تکمیل و بهره‌برداری از آن‌ها آغاز شده است. طبق اعلام این وزارت، سه سردخانه‌ی دیگر حدود ۷۰ درصد پیش‌رفت فیزیکی داشته است و به زودی تکمیل می‌شود.

ارزش مجموعی ساخت این سردخانه‌ها حدود ۵۰ میلیون افغانی، بدون سهم باغداران است. این پول از سوی حکومت پرداخت شده است.

براساس معلومات وزارت زراعت، هر یک از سردخانه‌های یادشده ظرفیت نگهداری ۲۵ تن سیب را دارد. سیب بعد از بادام، بیش‌ترین محصول باغداری ولایت دایکندی است که به پیمانانه وسیع در تمام ۱۰ ولسوالی این ولایت تولید می‌شود.

باغ‌های سیب در دایکندی چهار هزار و ۹۰۰ جریب است و در سال جاری از این باغ‌ها ۳۵ هزار تن سیب تولید شده است. در حدود ۲۰ نوع سیب در دایکندی تولید می‌شود که مشهورترین آن‌ها سیب نوع دخترشاه است. سیب دخترشاه پس از تولید به ولایت‌های کابل و هرات صادر می‌شود و از کیفیت، مرغوبیت و لذت خاص برخوردار است. سیب دخترشاه ولایت دایکندی خریداران عاجل دارد و پیش از رسیدن، حاصلات آن به تاجران به فروش می‌رسد. وزارت زراعت گفته است که سال‌های گذشته، بخشی از تولیدات سیب دایکندی یا به قیمت ارزان به بازار عرضه و یا فاسد می‌شد، اما در سال جاری با تطبیق پروژه‌های مدیریت محصولات زراعتی که شامل اعمار ۲۱ سردخانه‌ی سیب است، تولیدکننده‌گان را کمک خواهد کرد تا ۵۲۰ تن سیب تولیدی‌شان را بعد از برداشت، نگهداری و در موقع تقاضای مارکیت به بازار عرضه کنند.

#آریانا از شماسست

آریانا افغان هوایی شرکت  
ARIANA AFGHAN AIRLINES

کابل - دهلی - کابل هفته سه پرواز

شنبه دو شنبه پنج شنبه

KABUL - DELHI  
DEP: 10:00 AM Local Time  
ARR: 01:00 PM Local Time

DELHI - KABUL  
DEP: 02:30 PM Local Time  
ARR: 03:30 PM Local Time

+93 (0) 790 07 1333 | flyariana.com | 1333

Delhi Flights



## جامعه‌ی جهانی در کنار افغانستان است

تعهد جامعه‌ی جهانی برای رسیدن افغانستان به ثبات سیاسی، مردم‌سالاری، حکومت‌داری خوب و توسعه‌ی اقتصادی، محکم و پایدار است. پایداری این تعهد در جریان بیست سال گذشته ثابت شده است. کمک مالی میلیارد دلاری جامعه‌ی جهانی به افغانستان در جریان این سال‌ها از مصادیق عینی این تعهد است. این کمک‌ها برای سال‌های آتی هم به افغانستان ادامه خواهد داشت. نشست جاری جنیوا، فرصت تاریخی دیگری برای افغانستان است تا کمک مالی جامعه‌ی جهانی را برای چهار سال آینده به دست بیاورد. با توجه به رویه‌ی سابق جامعه‌ی جهانی در برابر افغانستان، نباید ناامید بود که هیئت افغانستان از این نشست با دست پر برگردد. با این حال، بسیار مهم است که جامعه‌ی جهانی نظارت خود از چگونگی مصرف این کمک‌ها را در آینده افزایش دهد.

در گذشته دولت افغانستان و جامعه‌ی جهانی هر دو نسبت به حیف‌ومیل این کمک‌ها، در چرخه‌ی فساد، اعتراف کرده‌اند. دولت افغانستان معتقد است که اگر نقش آن در مصرف کمک‌های جامعه‌ی جهانی افزایش یابد، شاید میزان موثریت این کمک‌ها بلند برود و از هدر رفتن آن پیش‌گیری شود. در مقابل، جامعه‌ی جهانی نسبت به ناتوانی ادارات دولتی افغانستان در مصرف این کمک‌ها از یک طرف و وجود فساد در این ادارات از طرف دیگر نگران است. به همین دلیل، با افزایش صلاحیت دولت افغانستان در مصرف کمک‌های مالی، جامعه‌ی جهانی با احتیاط برخورد می‌کند.

طبق آن چه وزارت مالیه اعلام کرده است، در حال حاضر، تنها ۴۹ درصد از کمک‌های جامعه‌ی جهانی از سوی دولت افغانستان در چهارچوب بودجه‌ی ملی این کشور مصرف می‌شود. سایر این کمک‌ها توسط سازمان‌های بین‌المللی و یا نهادهای مستقل داخلی هم‌کار این سازمان‌ها به مصرف می‌رسد. دولت افغانستان احتمالاً در نشست جاری جنیوا پیشنهاد خواهد کرد که پس از این دست‌کم ۶۵ درصد کمک مالی جامعه‌ی جهانی از طریق خود این دولت مصرف شود. این که پاسخ جامعه‌ی جهانی در برابر این پیشنهاد چه خواهد بود، در پایان نشست روشن خواهد شد.

دولت افغانستان پیش از شروع نشست جنیوا اعلام کرده بود که ۹۰ درصد تعهدات خود در نشست بروکسل را عملی کرده است. نشست بروکسل در اکتوبر ۲۰۱۶ برگزار شد که در پایان آن ۱۵ میلیارد دالر کمک مالی به افغانستان تا ختم ۲۰۲۰ تعهد شد. از مجموع ۲۴ مورد تعهد رسمی در نشست بروکسل، ۱۵ مورد آن مربوط به دولت افغانستان بود. برگزاری انتخابات پارلمانی و شورای ولسوالی‌ها، تهیه‌ی استراتژی ملی مبارزه با فساد، اصلاحات مالی و اداری، افزایش حضور دو درصدی زنان در خدمات ملکی، ایجاد یک دیوان ویژه برای مبارزه با خشونت علیه زنان، تطبیق برنامه‌ی توان‌مندسازی زنان و راه‌اندازی برنامه‌ی میثاق شهروندی از عمده‌ترین تعهدات دولت به جامعه‌ی جهانی بود.

بخش‌هایی از این تعهدات عملی شده است. دولت در جریان چهار سال گذشته موفق شده است تا انتخابات پارلمانی را برگزار کند. هر چند هنوز موفق به برگزاری انتخابات شورای ولسوالی‌ها نشده است و انتخابات پارلمانی هم خالی از مشکل نبود. تطبیق برنامه‌ی میثاق شهروندی، تهیه‌ی استراتژی ملی مبارزه با فساد و ایجاد معاونت ویژه‌ی مبارزه با خشونت علیه زنان و کودکان از تعهداتی است که عملی شده است. اما این که نتایج این اقدامات چه بوده است و اجرای این تعهدات چه تغییری در وضعیت ایجاد کرده است، هنوز محل بحث و مناقشه است. هم‌چنان این ادعای وزارت مالیه که ۹۰ درصد از تعهدات بروکسل از سوی دولت عملی شده است، مصادیق قابل پیمایش ندارد و از این رو گزاره به نظر می‌رسد. رقمی را که دولت افغانستان انتظار دارد برای کمک به آن در نشست جنیوا تعهد شود، ۱۵ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دالر برای چهار سال آینده است. این رقم برابر با رقمی است که جامعه‌ی جهانی در سال ۲۰۱۶ در نشست بروکسل به افغانستان کمک کرده بود. صرف نظر از این که برنامه‌ی تازه‌ی دولت برای به دست آوردن کمک مالی جامعه‌ی جهانی چیست و تعهدات گذشته‌ی خود را چگونه عملی کرده است، پیش‌بینی می‌شود که رقم مورد نظر افغانستان در نشست جنیوا منظور شود. اگر این رقم هم مورد تأیید جامعه‌ی جهانی نباشد، با تغییرات بسیار اندکی حصول خواهد شد. نکته‌ی قابل نگرانی اما این است که میزان پاسخ‌گویی متقابل

بین دولت افغانستان و جامعه‌ی جهانی در سطحی نیست که شفافیت در مصرف این کمک‌ها را تضمین کند. تمامی اقداماتی که با مصرف این کمک‌ها تاکنون انجام شده است، نتوانسته است تغییرات چشم‌گیری در زنده‌گی عمومی و خدمات عمومی ایجاد کند. به همین دلیل است که مردم همواره از احتمال حیف‌ومیل این کمک‌ها انتقاد کرده‌اند و شکایت دارند که کمک‌های جامعه‌ی جهانی نتوانسته است روی کیفیت زندگی آن‌ها و خدمات عمومی اثرگذار واقع شود. انتظار می‌رود که جامعه‌ی جهانی و دولت افغانستان در نشست جنیوا بتوانند برای مدیریت بهتر این کمک‌ها و نظارت موثر از مصرف آن نیز چاره‌اندیشی کنند و میزان شفافیت در مصرف کمک‌ها را بلند ببرند.

## رحمت‌الله نبیل:

# رهبر شاخه خراسان گروه داعش به عنوان رشوت به «آی‌اس‌آی» آزاد می‌شود

**۸ صبح، کابل:** رحمت‌الله نبیل، رییس پیشین امنیت ملی، در واکنش به فرمان رییس جمهور غنی درباره عفو مجازات زندانیان پاکستانی در افغانستان گفته است که اسلم فاروقی، رهبر شاخه خراسان داعش و صدها تروریست پاکستانی که در کشتن هزاران افغان نقش داشته‌اند، به عنوان رشوت به سازمان استخباراتی پاکستان (آی‌اس‌آی) آزاد می‌شوند.

نبیل در فیس‌بوکش با باز نشر فرمان رییس جمهور غنی نوشته است که او در این مورد مطمئن است.

رییس پیشین امنیت ملی افزوده است که افزون بر طالبان، اشرف غنی نیز برای ابقایش در قدرت به منبع «زدیاد مشکلات» برای افغانستان تبدیل شده است.

عبدالله اورکزى مشهور به اسلم فاروقی، رهبر شاخه خراسان گروه داعش که شهروند پاکستان است، در ماه حمل امسال از سوی امنیت ملی بازداشت شد.

پاکستان در گذشته خواستار بازگرداندن او به پاکستان شده بود؛ در خواستی که از سوی وزارت امور خارجه کشور رد شد. وزارت خارجه این کشور باری سفیر افغانستان در پاکستان را نیز در پیوند به همین موضوع احضار کرده بود.

با این حال، فرمان ریاست جمهوری که در

بیست‌وهشتم عقرب درباره عفو مجازات زندانیان پاکستانی صادر شده است، شرایط ویژه دارد. این فرمان چهار ماده دارد و دو ماده آن شرایط عفو برخی از زندانیان پاکستانی را مشخص کرده است.

در ماده اول آمده است که آن شمار از زندانیان پاکستانی که مدت حبس‌شان یک ماه باقی‌مانده باشند، مجازات آن‌ها عفو و از زندان رها شوند.

## طالبان راه اکمالاتی هزاران خانواده را در دایکندی بسته‌اند

موسسات و اداره حوادث به مردم، با این حال، باشندگان محل با ابراز نگرانی می‌گویند که اگر حکومت در این باره توجه جدی به خرج ندهد، قحطی در این ولسوالی فاجعه‌ی انسانی خلق خواهد کرد.

ولسوالی «پاتو» دایکندی، با گیزاب ولایت ارزگان مرز مشترک دارد. تنها راه مناسب اکمالاتی پاتو، از طریق گیزاب ارزگان است؛ زیرا از نیلی مرکز دایکندی تا به پاتو، راه بسیار طولانی و دشوار گذر است.

ولسوالی پاتو در سال ۱۳۹۷ خورشیدی به گونه‌ی رسمی از ولسوالی گیزاب ولایت ارزگان جدا و در بدنه‌ی ولایت دایکندی اضافه شد. اکنون یکی از ولسوالی‌های نامن دایکندی است که گروه طالبان در بخش‌هایی از آن حضور و فعالیت گسترده دارد.

مسیرهای این ولسوالی با ولایت ارزگان را، ماین‌گذاری کرده‌اند.

از سویی هم، غیرت‌علی جواهری، عضو شورای ولایتی دایکندی می‌گوید که جنگ‌جویان طالبان مسیرهای مواصلاتی نزدیک به ده روستا را پس از آن بسته‌اند که مردم محل چند ماه پیش به حمایت از نیروهای امنیتی در برابر طالبان سلاح گرفتند.

آقای جواهری می‌افزاید که مسدود کردن راه‌های مواصلاتی این روستاها از سوی طالبان، افزون بر خلق مشکلات اقتصادی برای مردم، بیماران نیز نمی‌توانند به مراکز درمانی برسند.

در همین حال، محمدعلی ارزگانی، معاون والی دایکندی می‌گوید اداره محلی چیزی که در توان داشته برای رسیدگی به وضعیت باشندگان این ولسوالی انجام داده است؛ مقداری کمک از طریق

**۸ صبح، بامیان:** مقام‌های محلی و باشندگان ولسوالی «پاتو» ولایت دایکندی می‌گویند که جنگ‌جویان طالبان از چهار ماه به این سو راه‌های مواصلاتی هزاران خانواده در این ولسوالی را مسدود کرده‌اند.

مسوولان در ولسوالی پاتو می‌گویند که در حال حاضر بیش‌تر از ۳۰ هزار باشندگی منطقه‌ی «زین» و «خلج» این ولسوالی، به دلیل بسته بودن راه‌ها، به مواد غذایی دسترسی ندارند.

سیدطاهر اعتمادی، ولسوال پاتو می‌گوید که مسیر مواصلاتی حدود هشتاد درصد از باشندگان این ولسوالی مسدود است و باشندگان محل با مشکلات شدید اقتصادی و نبود مواد خوراکی روبه‌رو شده‌اند.

به گفته‌ی ولسوال پاتو، طالبان بخش‌هایی از

## سرپرست ریاست امنیت ملی:

# طالبان و دیگر تروریستان بازار خرید، فروش و قرض‌گیری انتحاری‌ها را ساخته‌اند

طرفداران برقراری حکومت اسلامی در تاجیکستان به عنوان نمونه یاد کرد.

سرپرست ریاست عمومی امنیت ملی گفت که هیچ کشور منطقه توان قربانی را که مردم افغانستان در مبارزه با تروریسم می‌دهند، ندارد. به گفته او، تضاد منافع کشورهای منطقه و کمک مستقیم و غیرمستقیم سازمان‌های استخباراتی برخی از کشورها سبب تداوم جنگ در کشور شده است. سراج افزود، اطلاعات ما نشان می‌دهد که برنامه‌های کشورهای مداخله‌گر تغییر نکرده است.

احمدضیا سراج گفت که طالبان به این دلیل توانسته‌اند که جنگ کنونی را برای حدود دو دهه ادامه بدهند که پناه‌گاه‌های امن در کراچی، پشاور و کویت دارند.

به گفته او، طالبان عنصر اصلی دوام جنگ نیابتی در کشور است و شواهد و اسناد نشان می‌دهد که این گروه به هیچ عنوان صلح نمی‌خواهند و در پی تشدید جنگ هستند.

سرپرست ریاست عمومی امنیت ملی گفت که این ریاست در مبارزه با گروه‌های تروریستی دست‌آوردهای قابل لمس دارد و بیش از شش هزار تن را در ظرف یک سال بازداشت کرده است. شمار زیادی از بازداشت‌شده‌گان در پیوند به جرایم تروریستی گرفتار شده‌اند.

او از بازداشت برخی از اعضا و رهبری گروه داعش و شبکه القاعده و کشته‌شدن رهبران این دو گروه یاد کرد. سراج درباره برنامه‌های آینده ریاست عمومی امنیت ملی و دفع و طرد حملات تروریستی نیز معلومات داد.



**۸ صبح، کابل:** احمدضیا سراج، سرپرست ریاست عمومی امنیت ملی می‌گوید که روابط طالبان و گروه‌های تروریستی هم‌چنان ادامه دارد و نسبت به گذشته تقویت نیز شده است.

او که روز دوشنبه، سوم قوس در مجلس نماینده‌گان برنامه‌های کاری خود را ارائه می‌کرد، در توصیف رابطه طالبان و دیگر گروه‌های تروریستی گفت: «گروه طالبان و دیگر گروه‌های تروریستی یک بازار خرید، فروش و قرض‌گیری انتحاری‌ها را ساخته‌اند.»

سراج گفت که این اطلاعات را به رویت اسنادی که در دست دارد، مطرح می‌کند. طبق اطلاعات او، گروه‌های تروریستی از توانایی‌های یک دیگر به صورت منظم استفاده می‌کنند.

سرپرست ریاست عمومی امنیت ملی در ادامه گفت که بسیاری از رویدادهایی است که طالبان وقتی به انتحاری ضرورت داشتند، از دیگر گروه‌ها به عاریت گرفته‌اند.

به گفته او، همه این گروه‌ها در قسمت شریک‌سازی مسایل تعلیمات و توانایی‌های‌شان با هم همکاری

هستند.

احمدضیا سراج گفت که برخی از حادثاتی است که یک گروه طرح‌ریزی، گروه دومی مسایل لوژیستیکی آن را فراهم کرده و سومی انتحاری فرستاده است.

سرپرست ریاست عمومی امنیت گفت که این حادثات نشان می‌دهد که روابط منظم بین گروه‌های تروریستی کشور موجود است.

احمدضیا سراج توضیح داد که هیچ فرقی بین گروه‌های تروریستی وجود ندارد و همه یک هدف را دنبال می‌کنند که آن قتل و کشتار مردم، نابودی ارزش‌ها و براندازی نظام است.

سرپرست ریاست عمومی امنیت ملی می‌گوید که نیروهای امنیتی با حدود ۲۰ گروه تروریستی جنگ می‌کنند که چتر حفاظتی آن‌ها گروه طالبان است.

او جنگ کنونی را تحمیلی عنوان کرد و گفت که نیروهای امنیتی افغانستان از منطقه و جهان در برابر تروریسم دفاع می‌کند. به گفته او، بخشی از گروه‌های تروریستی که در افغانستان فعالیت می‌کنند، هدف‌شان در بیرون از کشور است.

او از تحریک اسلامی اوزبیکستان، ترکستان شرقی و



حسب بهار

نشست جینوا زیر نام «افغانستان ۲۰۲۰» در سویس آغاز شد. در روز اول، بحث‌های جانبی پیرامون روند صلح، حفظ دست‌آورد‌های دو دهه اخیر، سرنوشت مهاجران افغان، اتصال منطقه‌ای، مبارزه با فساد، اولویت‌های اقتصادی و موثرت مک‌ها صورت گرفت. مقام‌های حکومت بر نقش صلح در آینده کشور و تعهد به حفظ و استحکام دست‌آورد‌های دو دهه تأکید کردند و از کشورهای کمک‌کننده خواستند که به حمایت‌های‌شان ادامه دهند. به گفته‌ی مقام‌های افغان، پشتی‌بانی از تسریع پروژه‌های توسعه‌ای، توافقات امن در امر تجارت و ترانزیت، بررسی شکاف‌های موجود در زیرساخت‌ها، کمک مبتنی بر انرژی پایدار موجود و انکشاف سرمایه‌های بشری با استفاده از سیستم‌های آنلاین از اقداماتی است که می‌تواند به بهبود ارتباطات منطقه‌ای و تقویت تجارت میان افغانستان و شرکای منطقه‌ای کمک کند. افزون بر این، در این نشست تعهد شد که دست‌آورد‌های دو دهه اخیر حفظ شود. هم‌زمان با برگزاری نشست جینوا برای کسب حمایت اقتصادی و سیاسی، برخی از نهادهای بین‌المللی هشدار داده‌اند که در صورت عملی نشدن تعهدات جامعه جهانی، «فاجعه» رخ می‌دهد.

نشست جینوا روز دوشنبه، سوم قوس، آغاز شد و اولین روز آن برای بحث‌های جانبی در نظر گرفته شد. افزون بر نماینده‌گان کشورهای بین‌المللی، مقام‌های حکومت دست‌آورد‌ها، برنامه‌ها و نیازهای کشور را با جامعه جهانی در میان گذاشتند. محور بحث‌های روز اول را صلح، مهاجران، مبارزه با فساد، اتصال منطقه‌ای و تعیین اولویت‌های اقتصادی و موثرت مک‌ها تشکیل داد. محمدشرف غنی، رییس جمهور، در بیانیه‌اش به مسایلی پیرامون اتصال منطقه‌ای پرداخت. وی از افغانستان به عنوان «چهارراه منطقه» یاد کرد و گفت که به افغانستان برخلاف گذشته اکنون به عنوان دورنمای مملو از فرصت دیده می‌شود. آقای غنی هم‌چنان چهار اقدام را برای بهبود ارتباط منطقه‌ای و تقویت تجارت مفید دانست. وی گفت که تسریع پروژه‌هایی همانند کاسا یک هزار، خطوط انتقال، راه آهن، ترانزیت تجارتي و قوانین همکاری در زمینه‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند امکان جریان آزاد کالاها

## نشست جینوا؛

# تمرکز دولت بر روند صلح و تأکید جهانیان بر حفظ دست‌آورد‌ها

را فراهم کند. آقای غنی هم‌چنان توافق مصون یا در نظر گرفتن معیارهای جهانی و منطقه‌ای در تجارت، ترانزیت، حمل‌ونقل، بهداشت، معیارهای بهداشتی و سرمایه‌گذاری را نیز برای طرف‌ها سودمند خواند.

رییس جمهور گفت که نیاز است شکاف‌های موجود در زیرساخت‌های مهم کشور بررسی شود و این کمک می‌کند تا چارچوب میان‌مدت برای غلبه بر شکاف‌ها طرح‌ریزی شود. رییس جمهور غنی تبدیل زیرساخت‌های نظامی، از جمله میدان‌های هوایی را یکی از مولفه‌های مهم برای این رویکرد خواند. رییس جمهور با توجه به توانایی کشور در انرژی تجدیدپذیر و منابع فراوان، خواستار کمک شد تا افغانستان به یک قطب انرژی و صنعت سبز بدل شود. آقای غنی هم‌چنان خواهان همکاری در امور سرمایه‌گذاری بشری با استفاده از سیستم دیجیتال شد؛ زیرا به گفته‌ی وی، ۷۴ درصد جمعیت افغانستان زیر ۳۰ سال و ۴۷.۵ درصد آن زیر ۱۵ سال هستند و این جمعیت جوان می‌تواند از طریق انجمن‌های آنلاین پشتی‌بانی شوند. آقای غنی در ادامه از کشورهای کمک‌کننده خواست که افغانستان را در دست‌یابی به هدف «تبدیل شدن به چهارراه آسیا» کمک کنند تا افغانستان به سرمایه منطقه و جهان و مرکز پیشرفت و تمدن بدل شود.

محمدحنیف اتمر، وزیر امور خارجه که در کنار وزیر امور خارجه فنلند مسوولیت اداره این نشست را عهده‌دار بود، تصریح کرد که نیاز است وضعیت نهایی صلح براساس اراده مردم تعیین شده و مورد قبول جامعه جهانی باشد. وی صلح پایدار را هدف اصلی سیاست دولت خواند و گفت که این هدف تنها از طریق مشارکت با شرکای منطقه‌ای و بین‌المللی دست‌یافتنی است. به گفته آقای اتمر، صلح در کشور تنها راه مطمئن برای محافظت از جان شهروندان و منافع مشترک اقتصادی-امنیتی است. وزیر امور خارجه گفت که دورنمای آینده افغانستان باید شبیه یک کشور یک‌پارچه، مستقل و دموکرات باشد که دست‌آورد‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی حفظ و حقوق بشر و حقوق

زنان در آن تقویت شود. به گفته‌ی وی، دولت به دنبال صلحی است که حقوق و آزادی‌های شهروندان، از جمله زنان و اقلیت‌ها در آن محافظت شود. آقای اتمر اطمینان داد که پس از روند صلح، افغانستان به عامل اصلی ثبات و اتصال منطقه‌ای و شریک خوب صلح برای جامعه جهانی بدل می‌شود.

افزون بر این، سیدسعادت منصور نادری، وزیر دولت در امور صلح، نیز در این نشست بر اهمیت صلح در کشور تأکید و از افزایش خشونت‌ها ابراز نگرانی کرد. به گفته‌ی وی، ترورهای هدفمند اخیر در کشور تصادفی نیست، زیرا افراد مورد هدف، جلوه‌ای از پیشرفت کشور در ایجاد جامعه فراگیرتر، برون‌نگر و کثرت‌گرا هستند. وی افزود که دولت در این مقطع حیاتی به روند صلح متعهد است و اکنون گروه‌های حقوق بشری و قربانیان جنگ فرصت یافته‌اند تا داستان‌های‌شان را مستقیماً برای تیم مذاکره‌کننده تعریف کنند. آقای نادری هم‌چنان گفت، دولت درک کرده است که صلح پایدار بدون توجه به برنامه‌هایی که عدالت، توسعه اقتصادی و مصالحه اجتماعی را در سراسر افغانستان ترویج کند، به دست نمی‌آید.

آقای نادری تصریح کرد که بر اهمیت حفظ دست‌آورد‌های ۱۹ سال گذشته، به ویژه نقش حقوق بشر، مشارکت همه‌ی اقوام، جوانان و زنان در جامعه توافق وجود دارد و هم‌چنان دیدگاه واحد موجود است که میلیون‌ها شهروند آواره به شیوه‌ای که حقوق آنان با عزت و امنیت حفظ شود، به خانه‌های‌شان برگردند. وزیر دولت در امور صلح گفت: «بر سر این باور اصلی ما متعهد هستیم که روند صلح باید فرایند فراگیر باشد، روندی که در آن ضعیف‌ترین و آسیب‌پذیرترین افراد در تعیین آینده خود صدایی داشته باشند. جامعه جهانی در حمایت از ترویج این ارزش‌های همه‌شمول در افغانستان ثابت‌قدم بوده است. اکنون در این مرحله حساس به حمایت دوام‌دار دوستان خود نیاز داریم تا به ما در زمینه تحکیم و حفظ این ارزش‌ها و در پی‌گیری و تحقق صلح عادلانه و پایدار کمک کند.»

## نامزدوزیران در مجلس؛

# تعهد به تقویت نظام استخباراتی، خودکفایی زراعتی و آوردن فرهنگ از حاشیه به متن

مجلس نماینده‌گان پس از دادن رای اعتماد به ۱۰ عضو کابینه، روند در اجندای روز دوشنبه‌اش گرفت. به این ترتیب احمدضیا سراج، نامزد ریاست امنیت ملی، انوارالحق احدی، نامزد وزارت زراعت، آبیاری و مالداری و محمدطاهر زهیر، نامزد وزارت اطلاعات و فرهنگ در مجلس حضور یافتند و برنامه‌های‌شان را ارائه کردند. احمدضیا سراج، نامزد ریاست عمومی امنیت ملی، برنامه‌های‌ش را در سه محور «وضعیت کنونی»، «چالش‌ها» و «برنامه‌های آینده» به مجلس نماینده‌گان ارائه کرد. او گفت که نیروهای دفاعی و امنیتی در حال حاضر با بیش از ۲۰ گروه تروریستی در کشور مبارزه می‌کنند. به گفته‌ی او، این گروه‌های تروریستی شیوه و تاکتیک جنگی‌شان را تغییر داده‌اند و ریاست امنیت ملی براساس این تغییرات برنامه‌های‌ش را عیار کرده است.

هم‌چنان نامزد وزارت زراعت، آبیاری و مالداری گفت که برای خودکفایی محصولات زراعتی تلاش می‌کند. در عین حال نامزد وزارت اطلاعات و فرهنگ گفت که این وزارت در حاشیه قرار داشته و در محور توجه حکومت نبوده است. او گفت، در صورتی که از پارلمان رای تأیید بگیرد، آثار باستانی را که در آستانه تخریب شدن قرار دارند، مرمت و بازسازی می‌کند. به گفته‌ی او، در افغانستان بیش از پنج هزار آینه تاریخی وجود دارد که به آن‌ها توجه نشده است. در ضمن وی افزود که در صورت تأیید از سوی مجلس، در نظر دارد صنعت گردش‌گری و هنر را نیز فعال کند.

مجلس نماینده‌گان روز شنبه، اول قوس، سرنوشت ۱۰ عضو کابینه را مشخص کرد و پس از آن نامزد ریاست امنیت ملی، نامزد وزارت زراعت، آبیاری و مالداری و نامزد وزارت اطلاعات و فرهنگ را فرا خواند تا برنامه‌های‌شان را ارائه کنند. احمدضیا سراج، نامزد ریاست امنیت ملی، گفت که افغانستان در یک جنگ نیابتی و تمیمی قرار دارد و از آن‌جایی که در چهارراهی منافع متضاد کشورهای منطقه قرار گرفته است، این جنگ به درازا کشیده و مردم قربانی آن شده‌اند. به گفته‌ی او، مشکلات فقر و ناآگاهی دینی شهروندان زمینه جنگ‌های نیابتی را فراهم کرده و کشورهای منطقه و فرامنطقه از این چالش‌ها استفاده کرده و جنگ‌های نیابتی‌شان را در داخل کشور به پیش برده‌اند. افزون بر این،



میردال احمد حسینی

وی خاطرنشان کرد، تضاد منافع کشورهای منطقه سبب شده که این جنگ ابعاد متفاوت‌تر پیدا کند. به گفته‌ی او، جنگی که اکنون در کشور جریان دارد، با کمک مستقیم و غیرمستقیم کشورهای منطقه و فعالیت‌های استخباراتی کشورها وسعت پیدا کرده است. وی افزود که در حال حاضر نیروهای امنیتی و دفاعی با بیش از ۲۰ گروه تروریستی مبارزه می‌کنند که یک تعداد این گروه‌ها هدف‌شان افغانستان نیستند، اما افغانستان قربانی آن شده است. او از تحریک اسلامی اوزبیکستان، ترکستان شرقی و طرف‌داران برقراری حکومت اسلامی در تاجیکستان به عنوان نمونه‌های این گروه‌ها یاد کرد و گفت که اهداف این گروه در بیرون از کشور است، اما فعالیت‌شان را در افغانستان ادامه داده و مردم کشور قربانی آن شده‌اند. با این‌همه وی طالبان را زمینه‌ساز فعالیت این گروه خواند و گفت که پای این گروه‌ها به کمک طالبان باز شده است. سراج تأکید کرد که بدون همکاری طالبان، این گروه‌ها فعالیت نمی‌توانند. او از طالبان به عنوان چتر این گروه‌ها و عنصر اصلی دوام جنگ‌های نیابتی در کشور یاد کرد و گفت: «مشکلات و چالش‌هایی را که مواجه هستیم، به دلیل پایگاه امن طالبان در کوئته و پیشاور و کراچی است. از این پایگاه‌های امن روزمره پلان‌های‌شان را سنجدیند و دولت را به چالش کشیدند. بدون شک اگر رهبری طالبان همین مکان‌های امن را نمی‌داشتند، سرنوشت‌شان از سرنوشت دیگر تروریست‌ها متفاوت نبود.»

نامزد ریاست عمومی امنیت ملی اطمینان داد که نیروهای امنیتی و دفاعی از شهروندان کشور دفاع خواهند کرد. به گفته‌ی او، این نیروها نه تنها به خاطر حفظ حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و جلوگیری از خون‌ریزی شهروندان مبارزه می‌کنند، بلکه برای تأمین امنیت کشورهای منطقه نیز مبارزه می‌کنند. وی گفت که این ریاست در مبارزه با گروه‌های تروریستی دست‌آورد‌های قابل لمس داشته و بیش از شش هزار نفر را در جریان یک سال بازداشت کرده است. از سویی هم سراج گفت که گروه‌های تروریستی از توانایی‌های یک‌دیگر استفاده می‌کنند که باعث تشدید جنگ شده است. وی افزود، براساس اطلاعات این نهاد رابطه بین این گروه‌ها به گونه‌ای است که یک بازار مشترک خرید، فروش و قرض‌گیری انتحاری را ایجاد کرده‌اند. به بیان او گروه طالبان در بسیاری موارد که به انتحاری ضرورت داشته، از دیگر گروه‌های تروریستی شخص انتحارکننده را به عاریت گرفته است. نامزد ریاست امنیت ملی هم‌چنان توضیح داد که بین گروه‌های

تروریستی هیچ خط‌کشی وجود ندارد و همه‌گی یک هدف را دنبال می‌کنند که قتل مردم افغانستان و براندازی نظام است. او اطمینان داد که نیروهای امنیتی به هیچ وجه به گروه‌های تروریستی به شمول طالبان اجازه فعالیت را نخواهند داد و نخواهند گذاشت که به اهداف‌شان برسند. سراج بیان کرد که برای مبارزه با این چالش در نظر دارد تا در صورت برنده شدن، دستگاه‌های کشفی و اطلاعاتی را تقویت کند. او گفت که شیوه و تاکتیک گروه‌های تروریستی تغییر کرده و نیاز است امنیت ملی برنامه‌های‌ش را براساس شیوه و تاکتیک این گروه‌ها تنظیم کند تا ساحه برای فعالیت آن‌ها تنگ شود. هم‌چنین وی بیان کرد که در نظر دارد اجماع منطقه‌ای استخباراتی را ایجاد و فعالیت‌های ابرتاتی را تجدید کند. او گفت که افغانستان دیگر نمی‌تواند برای کشورهای منطقه قربانی دهد، از این رو نیاز است کشورهای منطقه در امر مبارزه با تروریسم با افغانستان همگام شوند. علاوه بر آن، آقای سراج بر تقویت تکنولوژی مدرن و ارتقای ظرفیت مسلکی سیستم تأکید کرد و هدف از این کار را سرمایه‌گذاری بالای این نهاد دانست. او گفت در صورتی که سیستم امنیت ملی فردمحور نباشد، سیستم به شکلی عیار می‌شود که با تغییر فرد، در عمل کرد نهاد کدام تغییری مشاهده نشود.

### تلاش برای خودکفایی محصولات زراعتی

انوارالحق احدی، نامزد وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، گفت که به رغم این‌که در چندین سال گذشته کارهای خوبی در این وزارت صورت گرفته، اما تغییری که باید در زنده‌گی مردم می‌آورد، نیابده است. او گفت، براساس مطالعاتی صورت گرفته، چانس ازدیاد محصولات زراعتی در افغانستان بسیار زیاد است. او از گندم به عنوان بهترین محصول زراعتی یاد کرد و گفت در صورتی که گندم کشت شود، افغانستان در این بخش خودکفا می‌شود. احدی تصریح کرد که برای این کار، پروژه توزیع تخم اصلاح شده را تسریع می‌کند. وی خاطرنشان کرد که پس از گندم، برنج بهترین محصول زراعتی است. به گفته‌ی او، افغانستان سالانه ۵۶۰ هزار تن برنج مصرف می‌کند که از این میان ۳۶۰ هزار تن در داخل کشور تولید می‌شود و در صورتی که در این بخش کار شود، افغانستان تا چهار سال آینده در عرصه تولید برنج به خودکفایی خواهد رسید. با این‌همه وی تأکید کرد که این وزارت در نظر دارد تا برای تأمین مصونیت غذایی چهار سیلو با ظرفیت هفده هزار تن را در چهار ولایت ایجاد کند.

هم‌زمان با این، شهرزاد اکبر، رییس کمیسیون حقوق بشر افغانستان، به ضرورت برقراری آتش‌بس، اهمیت فراگیر شدن روند صلح به ویژه مشارکت قربانیان جنگ و اهمیت حقوق بشر برای دست‌یابی به صلح پایدار، اشاره کرد. معصوم استانکز، رییس هیأت مذاکره‌کننده دولت، نیز گفت که نباید تجربه‌های گذشته تکرار شود، زیرا اتفاقات پیشین افغان‌ها را با چالش‌های زیادی روبه‌رو کرده است. وی گفت که روند صلح به حوصله، دقت و کار مشترک نیاز دارد و نمی‌توان بدون حفظ حقوق زنان و اقلیت‌ها، صلح پایدار برقرار کرد. از سوی دیگر آقای استانکز گفت، تا زمانی که برای مشکلات مهاجران افغان راه‌حل پیدا نشود، جنگ در کشور پایان نمی‌یابد. به باور رییس هیأت مذاکره‌کننده دولت، در حال حاضر مهاجران شکار شبکه‌های تروریستی می‌شوند و از آنان برای بی‌ثباتی افغانستان استفاده می‌شود. این در حالی است که امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری، نیز در مورد مبارزه با فساد بیانیه‌اش را ارائه کرد و سازش سیاسی را مانعی فراراه این مبارزه خواند.

گفتنی است که افزون بر مقام‌های افغان، نماینده‌گان کشورهای خارجی و سازمان‌های بین‌المللی نیز در پتل‌های مختلف سخنرانی کردند و صلح، مبارزه با فساد و حفظ دست‌آورد‌های دو دهه اخیر را از موارد عمده برای افغانستان عنوان کردند. قرار است امروز نشست اصلی جینوا برگزار شود و پس از بحث‌های مختلف، با نشر اعلامیه مشترک و برگزاری برخی دیگر از دیدارهای حاشیه‌ای، پایان یابد. این نشست در حالی برگزار می‌شود که افغانستان چشم به کمک‌های بین‌المللی دوخته است. پیش‌تر کشورهای کمک‌کننده ۱۰ شرط را برای دوام کمک‌ها ارائه کرده بودند. هم‌زمان با برگزاری این نشست، رسانه‌های خارجی احتمال کاهش در کمک‌ها را مطرح کرده‌اند. کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهنده‌گان اما هشدار داده است که با توجه به آواره شدن ۳۰۰ هزار افغان، عملی نشدن تعهدات جامعه جهانی فاجعه‌بار خواهد بود.

علاوه بر این، آقای احدی بر حمایت از انکشاف مرغ‌داری در کشور تأکید کرد. او گفت که سال‌های گذشته افغانستان سالانه ۱۲۰ هزار تن گوشت مرغ و صدها میلیون تخم مرغ از خارج وارد می‌کرد، اما با حمایت از سکتور مرغ‌داری، این روند کاهش یافته است. به گفته‌ی او، اکنون تولیدات گوشت مرغ به ۲۱۹ هزار تن افزایش یافته و واردات آن به ۷۶ هزار تن کاهش یافته است. او گفت که به حمایت از مرغ‌داری ادامه می‌دهد.

آقای احدی بیان کرد که وزارت زراعت در خصوص تولیدات و مارکیت میوه‌های خشک و تازه هم کارهایی انجام داده است. او افزود که از این پس زمینه صادر میوه به کشورهای اروپایی و سایر کشورها را نیز فراهم می‌کند.

### وزارت اطلاعات و فرهنگ در حاشیه قرار داشته است

محمدطاهر زهیر، نامزد وزارت اطلاعات و فرهنگ، در هنگام ارائه برنامه‌های‌ش به مجلس نماینده‌گان گفت که وزارت اطلاعات و فرهنگ در بیست سال گذشته در محور توجه و اولویت حکومت نبوده و در حاشیه قرار داشته است. به گفته‌ی او، برای این وزارت کم‌ترین بودجه در نظر گرفته شده است. زهیر گفت، از آن‌جایی که بیش‌ترین ابدات تاریخی مرمت و بازسازی نشده، نیاز به بودجه بیش‌تر دارد. به گفته‌ی او، هم‌اکنون بیش از پنج هزار آینه تاریخی در افغانستان وجود دارد که از این مجموعه تنها ۳۰۰ مورد آن مرمت و بازسازی شده است. او گفت، در صورتی که رای اعتماد از مجلس بگیرد، این ابدات تاریخی را ثبت، مرمت و بازسازی می‌کند.

علاوه بر این، وی تصریح کرد که در صورت برنده شدن، صنعت گردش‌گری، نشر و پخش کتاب و صنعت هنر، سینما و موسیقی را رشد خواهد داد. آقای زهیر خاطرنشان کرد که افغانستان مکان‌های خوبی برای جذب توریسم دارد، اما به این صنعت توجه نشده است. گفتنی است که پروسه ارائه برنامه‌ها و رای اعتماد به مجلس نماینده‌گان پس از یک ماه تأخیر آغاز شده است. مجلس برای وزیران دفاع ملی، امور داخله، امور خارجه، تحصیلات عالی، کار و امور اجتماعی، مالیه، مخابرات، عدلیه، حج و اوقاف و صنعت و تجارت رای داده است. قرار است روز سه‌شنبه، چهارم قوس، نامزدان وزارت‌های امور زنان، مهاجرین و عودت‌کننده‌گان، ترانسپورت و فواید عامه برای ارائه برنامه‌های به مجلس بروند.



◆ گل‌رحمان همدرد، نماینده‌ی مردم بلخ در شورای ملی

مردم حق دارند، نگران باشند. صلح با تمام دست‌آورده‌های مردم از پیش روی تصادم می‌کند. مردم ارزش‌های مدنی و سیاسی خود را در خطر نابودی می‌بینند. نهادهای مدنی ممکن یک‌شبه از صحنه‌ی روزگار حذف شوند. تمام ساحات ذهنی و فعالیت‌های اجتماعی مردم شرطی شود. مجال نفس‌کشیدن نیز به مردم جبره‌بندی شود. از همین رو سناریوهای بد به راحتی می‌تواند، میزبان ذهنیت جمعی افغانستان نوین و با تلنگری همه‌چیز فنا شود.

اما چیزهای زیادی وجود دارد که مردم در وضعیت‌های حساس روی آن حساب باز نمی‌کنند. به امتیازات و دست‌آورده‌ها، نقش مفعول قایل می‌شوند و آسیب‌پذیری‌های خود را امر پذیرفته‌شده می‌پندارند، در حالی که چنین نیست. در این نوشته شرح داده می‌شود که چطور امکانات و دست‌آورده‌های مردم سلاح تعیین‌کننده است. در هیچ یک از گفت‌وگوهای صلح، مردم ما چیزی را از دست نمی‌دهند؛ اما ممکن است برای صلح سخاوتمندی نشان دهند. این را باید قبول کنیم که طالبان سر سفره‌ی ما می‌نشینند و سر غذا و امکانات ما برای خود چانه‌زنی می‌کنند. ما در این کشور زحمت کشیده‌ایم. آبادانی محصول ما است، این ما هستیم که داشته‌های خود را با آن‌ها شریک می‌سازیم و بخشی از شرایط آن‌ها را می‌پذیریم.

۱. طالبان بالاخره به گفت‌وگوهای صلح قانع شدند، این دست‌آورد ما است. سال‌های متمادی از مجاری دولت و شرکای جمهوری ما، برای حل منازعه کار می‌شد؛ اما نتیجه نمی‌داد. اکنون فرصت به نفع ما است که طالبان حاضر شده‌اند با ما روی میز برای صلح کار کنند.

۲. طالبان در آغاز مذاکره، کم آوردند. نخستین تقابل آن‌ها، تأکید به اصل‌قراردادن فقه حنفی برای گفت‌وگوهای صلح بود. جامعه‌ی ما واکنش سریع نشان داد و طالبان را سرزنش کرد. نماینده‌های طالبان از این وضعیت آشفته شدند و نماینده‌های حکومت را متهم کردند که تصمیم نهایی‌نشده را همه‌گانی می‌کنند. می‌بینید که طالبان مجبور به عقب‌نشینی شدند و این یکی از همان دست‌آوردهایی است که جامعه‌ی امروز ما به تکثرگرایی قومی و مذهبی می‌بالد. طالبان در برابر این واقعیت کوتاه آمدند و بعید است که به این نقطه‌ی حساس بار دیگر نزدیک شوند.

این شراکت یکی از دست‌آوردهای ما است که دشمنی و خون‌ریزی به صلح و کار مشترک مبدل می‌شود؛ هرچند ما هم‌اکنون در جنگ هستیم و روزانه صدها هم وطن ما کشته می‌شوند.

۳. تیم گفت‌وگوکننده‌ی صلح به نماینده‌گی از تمام جناح‌های سیاسی افغانستان با طالبان چانه می‌زند. از این رو در میز گفت‌وگوهای صلح از قدرت نرم و منطقه‌ای پسند برخوردار هستیم و جامعه‌ی جهانی هم پشتیبان ما است. طالبان نمی‌توانند تمام آرای‌شان را بالای مردم تحمیل کنند. مردم از این می‌ترسند که مبادا در نهایت آرای سربسته‌ی طالبان مورد پذیرش تیم مذاکره‌کننده و دولت قرار گیرد. این درست نیست، اگر آن طور می‌شد، نیاز به مذاکره نبود، در مذاکره دو طرف، روی موارد کم‌هزینه یا برد برد به تفاهم می‌رسند.

۴. منابع طالبان شریعت کلامی است و منابع ما قانون اساسی با پشتوانه‌ی اسلام و حقوق بشر. طالبان از سخن‌گفتن روی جزئیات طفره می‌روند، نظم مبتنی بر قانون اساسی موجود را غیراسلامی می‌خوانند؛ اما در عمل نتوانسته‌اند یک صفحه روی غیراسلامی‌بودن قانون اساسی بنویسند. پس نگرانی مردم در عمل بی‌جا است. به فرمایش طالبان ممکن است کلمات و

# نگران صلح نباشیم

**همه‌چیز به نفع ما پیش می‌رود، در گفت‌وگوهای صلح بازنده‌ای وجود ندارد و ما همه به صلح می‌رسیم**

اصطلاحاتی در قانون اساسی تغییر کند؛ اما هم‌چنان ماهیت قانون اساسی دست‌نخورده باقی خواهد ماند.

۵. مهم‌ترین مسأله با طالبان تقسیم قدرت اجرایی در دولت است. افغانستان در چهل سال اخیر، تجربه‌های بد از توزیع قدرت دارد. به همین خاطر افغانستان‌شناسان یکی از دلایل جنگ مستمر در افغانستان را به توزیع ناعادلانه‌ی قدرت ربط می‌دهند. حتا سیاست‌مداران ما در این بیست سال گاهی صدای ناعادلانه‌بودن توزیع قدرت را بلند کرده‌اند؛ شکایت آن‌ها این است که برنده‌ی انتخابات همه‌چیز را در اختیار دارد، اپوزیسیون دست خالی به میدان می‌ماند و احزاب سیاسی با بنیه‌ی مالی مردم نمی‌توانند برای کسب قدرت با نامزد حکومتی رقابت کنند. شمار دیگر نسخه‌های متعددی را برای توزیع قدرت پیشنهاد کردند، مانند بازنویسی قانون اساسی که حکومت به شکل مرکزی اداره نشود و صلاحیت‌های بیش‌تری به حکومت‌های محلی داده شود. ریاست اجراییه در قانون اساسی گنجانده شود و تیم بازنده‌ی انتخابات سهم اجرایی در حکومت داشته باشد، یا این‌که کشور به گونه‌ی فدرالی اداره شود. اکنون در پروسه‌ی صلح، فرصت خوب فراهم شده است تا طرف‌های مذاکره‌کننده تصمیم بگیرند که افغانستان پس از صلح چگونه ساخته شود که گروه‌های موجود سیاسی و تمامی شهروندان خود را در آن ببینند. شاید جنجالی‌ترین بحث و جالب‌ترین بخش روند صلح همین موضوع باشد. سناریوهای زیادی هم چیده شده است که بعضی از آن‌ها عملی و شماری هم همه‌پسند نیست.

۶. سرور دانش، معاون دوم ریاست جمهوری، چندی پیش در برنامه‌ی به «عبارت دیگر» تلویزیون بی‌بی‌سی در مورد قانون اساسی سه سناریوی احتمالی را برشمرد که ممکن طالبان یکی را در دستور کار خود قرار دهند. یک، طالبان ممکن است بگویند که قانون اساسی هیچ مشکلی ندارد و درست است، روی تقسیم قدرت و مفاد تفاهم‌نامه‌ی صلح قطر با ما و امریکا کار کنند. دو، قانون

## چالش‌ها و آرزوها؛

# فرصت‌های جدید برای یک افغانستان آرام و مرفه

آن، از جمله برنامه‌ی توسعه‌ای سازمان ملل متحد و دیگر ادارات ملل متحد به دست می‌آید. برنامه‌ی توسعه‌ای ملل متحد به عنوان مسوول ادغام اهداف توسعه‌ی پایدار، نقش اساسی خویش را در حمایت از دولت با تطبیق دومین چهارچوب ملی صلح و توسعه در افغانستان به عنوان تسهیل‌کننده، دعوت‌دهنده و تطبیق‌کننده‌ی برنامه‌های توسعه‌ای، ایفا خواهد کرد. به عنوان مسوول ادغام اهداف توسعه‌ی پایدار، برنامه‌ی توسعه‌ای ملل متحد به جای طرح و تطبیق پروژه‌های سنتی، بیش‌تر به ارایه‌ی مشوره‌های تخنیکی برای انسجام و همه‌شمول‌بودن فعالیت‌های توسعه‌ای و بشردوستانه در افغانستان خواهد پرداخت. این امر هم‌چنین شامل پشتیبانی از گسترش هم‌کاری و هماهنگی بهتر تمویل‌کننده‌گان می‌باشد.

افغانستان به عنوان کشوری که در چهارراه آسیای میانه، شبه‌قاره‌ی هند، خاورمیانه و چین قرار دارد، ثبات و پیش‌رفت آن وابسته به تجارت و گسترش هم‌کاری‌های منطقه‌ای و متکی به دسترسی به منابع طبیعی است. این دو عامل عمده می‌تواند راه رسیدن به رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی را برای مردم افغانستان کوتاه کند. برای رسیدن به این اهداف و آرزوها، این کشور نیاز به استفاده از سرمایه‌ی انسانی خود دارد که در حال حاضر با آموزش بی‌کیفیت، سطح بالای بی‌کاری و نقش محدود زنان در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی، تقریباً فلج است.

افغانستان در یک مقطع حساس تاریخی خود قرار دارد. کارهای زیادی وجود دارد که باید به صورت بهتر، سریع‌تر، موثرتر و منسجم‌تر انجام شود. افغانستان با چالش‌های بزرگی روبه‌رو است؛ اما با ادامه‌ی کمک‌های فنی و حمایت مالی تمویل‌کننده‌گان و هم‌کاری ملل متحد با دولت، می‌توانیم رشد اقتصادی افغانستان را دوباره احیا کنیم. کمک دوامدار به افغانستان جهت دستیابی به آجندای ۲۰۳۰ (اهداف توسعه‌ی پایدار) و ارزیابی منظم دست‌آوردها و پیش‌رفت در این زمینه، اساسی‌ترین راه برای یک افغانستان آرام و مرفه می‌باشد.

**منابع طالبان شریعت کلامی است و منابع ما قانون اساسی با پشتوانه‌ی اسلام و حقوق بشر. طالبان از سخن‌گفتن روی جزئیات طفره می‌روند، نظم مبتنی بر قانون اساسی موجود را غیراسلامی می‌خوانند؛ اما در عمل نتوانسته‌اند یک صفحه روی غیراسلامی‌بودن قانون اساسی بنویسند. پس نگرانی مردم در عمل بی‌جا است. به فرمایش طالبان ممکن است کلمات و اصطلاحاتی در قانون اساسی تغییر کند؛ اما هم‌چنان ماهیت قانون اساسی دست‌نخورده باقی خواهد ماند.**

اساسی موجود تعدیل شود که در آن صورت گروه‌های متخصص از دو طرف روی تمامی ماده‌ها بحث خواهند کرد تا نسخه‌ی مورد نظر تنظیم شود که خواست حکومت و مردم هم همین است. سه، طالبان قانون اساسی موجود را اصلاً قبول نکنند که نه مردم و نه حکومت از آن استقبال می‌کنند و برآیند آن هرج و مرج و فروپاشی تمام دست‌آوردهای بیست ساله است. واقعیت اما این است که طالبان نمی‌توانند قانون اساسی را دور بزنند. آنان ناگزیر هستند که روی تعدیل قانون اساسی با گروه‌های متخصص ما کار کنند و به یک نسخه‌ی قناعت‌بخش برای تمامی طرف‌ها تن بدهند. دلیل آن این است که طالبان هرازگاهی نوع حکومت انتخابی ایران را مثال می‌زنند. طالبان این را می‌دانند که تمام جریان‌های سیاسی در افغانستان به انتخابی‌بودن حکومت متفق‌القول اند و این اصل را نمی‌توانند تغییر دهند.

افغان‌ها در کم‌تر از بیست سال، ارزش‌هایی را به وجود آورده‌اند که طالبان بارها به آن اعتراف کرده و گفته‌اند که واقعیت موجود اجتماعی افغانستان را درک می‌کنند؛ هرچند با صراحت نمی‌توانند بگویند که ما هم طرف‌دار این ارزش‌ها هستیم، با حق کار، حق تحصیل و حق فعالیت‌های اجتماعی زنان در فضاهای عمومی مخالف نیستیم. اما وقتی از طالبان موارد بالا پرسیده می‌شود، تفاوت دیدگاه خود را با «اسلامی‌سازی» هر حقی بیان می‌کنند. سبک زنده‌گی و اشتغال زنان در افغانستان به مراتب از کشورهای اسلامی منطقه شریعت‌مدارتر است. ما چیزی را در صلح از دست نمی‌دهیم و آماده‌ی این واقعیت به گفته‌ی انگلیسی‌زبان‌ها هستیم: «بی‌شکستن تخم مرغ نمی‌توان املت درست کرد».

غیررسمی کاهش می‌یابد که منجر به رشد میزان درآمد دولت خواهد شد. افزایش درآمد، توانایی‌های دولت را در زمینه‌ی سرمایه‌گذاری بیش‌تر بالای آموزش و پرورش، صحت، حمایت‌های اجتماعی و زیربنای‌های عامه افزایش می‌دهد. در این میان برای کمک‌رسانی به کسانی که بیش‌تر از واگیری کرونا متأثر شده‌اند، نیاز فوری وجود دارد. براساس تخمین برنامه‌ی توسعه‌ای ملل متحد، مصارف و هزینه‌ی فواید عامه، رسیده‌گی به آسیب‌دیده‌گان از کرونا، حقوق بازنشسته‌گان و کمک‌های نقدی به بی‌جاشده‌گان داخلی و عودت‌کننده‌گان به کم‌تر از ۱۰ درصد، آن‌چه در حال حاضر برای امنیت پرداخت می‌شود، اختصاص می‌یابد که یکی از راهکارهای مفید برای پایان‌دادن به درگیری‌ها است.

افغانستان با توانایی‌های اندک در زمره‌ی کشورهای محسوب می‌شود که در معرض بلایای طبیعی قرار دارد. رویدادهای اضطراری کوتاه‌مدت نباید مانع تلاش‌های ما برای رشد اقتصادی و تلاش برای حفظ پایدار محیط زیست شود. پایان درگیری‌ها می‌تواند زمینه‌ی استفاده‌ی پایدارتر از منابع طبیعی را امکان‌پذیر سازد و عواید را تحت کنترل ملی قرار دهد تا درآمد دولت افزایش یابد. هرچند این امر وابسته به پالیسی‌ها و مقرراتی می‌شود که تضمین‌کننده‌ی رشد اقتصادی محیط زیست‌محور باشد.

دومین چهارچوب صلح و توسعه‌ی ملی افغانستان فرصت خوب برای بررسی چالش‌های موجود فرا راه توسعه‌ی افغانستان را فراهم می‌کند. این سند اولویت‌های دولت افغانستان طی پنج‌سال آینده را مشخص کرده است و راه‌حل و اصلاحات مورد نیاز را پیشنهاد می‌دهد. هم‌چنین نیازهای اساسی برای ادامه‌ی حمایت از شرکای بین‌المللی خود (که در کنفرانس تعهدات جنیوا روی آن بحث خواهد شد) را بیان می‌کند و بر تعهد قابل توجه دولت بر مسوولیت‌پذیری متقابل تأکید می‌کند.

این پیشنهادها بر اساس آن‌چه افغانستان نیاز دارد، تنها از طریق هم‌کاری میان افغانستان و شرکای توسعه‌ای

◆ عبدالله الدردری، نماینده‌ی مقیم برنامه‌ی توسعه‌ای ملل متحد در افغانستان

پس از چندین دهه جنگ و بی‌ثباتی، افغانستان بر سر دو راهه قرار گرفته است. درگیری‌های طولانی زنده‌گی، معیشت و سایر امور اجتماعی مردم را متأثر کرده است. علی‌رغم چالش‌های بزرگ، برای نخستین بار امید جمعی برای آمدن صلح شکل گرفته است. با شکل‌گیری این امید برای اولین بار بستر واقعی برای صلح و انتقال از اقتصاد جنگی به یک اقتصاد صلح‌محور در افغانستان مساعد شده است.

در آستانه‌ی برگزاری کنفرانس افغانستان ۲۰۲۰ در جنیوا، قرار است چهارچوب ملی صلح و توسعه‌ی افغانستان نهایی و تأیید شود. این چهارچوب دربرگیرنده‌ی برنامه‌های ملی صلح و توسعه برای پنج سال آینده است. کنفرانس افغانستان ۲۰۲۰ که به تاریخ ۲۳ و ۲۴ نوامبر در شهر جنیوای کشور سویس برگزار می‌شود، فرصت خوبی به شرکا و دوستان افغانستان برای دیدار و گفت‌وگو در مورد آینده‌ی این کشور است. برنامه‌ی توسعه‌ای ملل متحد نیز در این رویداد مهم شرکت خواهد کرد و از هر فرصتی برای حمایت از افغانستان در جهت دستیابی این کشور به رفاه و خودکفایی استفاده خواهد کرد.

**انتقال از اقتصاد جنگی به اقتصاد صلح‌محور**

دولت افغانستان تصمیم دارد تا اهداف توسعه‌ی پایدار را به عنوان راهنمای تطبیق و اجرای چهارچوب ملی صلح و توسعه‌ی افغانستان در نظر بگیرد. اهداف توسعه‌ی پایدار برای پالیسی‌های آینده‌ی دولت، چهارچوب و روش پشتیبانی از دولت و پیمایش پیش‌رفت، راهنمایی‌های لازم را فراهم می‌کند. دولت افغانستان، با حمایت برنامه‌ی توسعه‌ای ملل متحد، کمیته‌ی اجرایی اهداف انکشافی پایدار را ایجاد می‌کند. در این کمیته شماری از وزارت‌خانه‌ها و موسسات عضویت دارند که پیش‌رفت‌ها را بررسی و در مورد اصلاحات به رهبری حکومت مشوره می‌دهند. برنامه‌ی توسعه‌ای ملل متحد برای این‌که اهداف توسعه‌ی پایدار در محراق توجه قرار گیرد، براساس قابلیت‌های گسترده‌ی مدل‌سازی اقتصادی خویش، با دولت افغانستان هم‌کاری می‌کند تا اثرات ویروس واگیر کرونا به عنوان بخشی از این روند در نظر گرفته شود.

شاخص‌های جهانی نشان می‌دهد که افغانستان



مرکز تخصصی انگلیسی آکادمیک و آمادگی آزمون های تافل و آیلتس!

چرا کانون زبان کابل (KTS)؟

- ✓ ارایه مشاوره رایگان برای بورسیه ها
- ✓ برنامه درسی متمرکز روی چهار مهارت اصلی زبان انگلیسی
- ✓ اساتید دارنده نمرات بلند تافل و آیلتس

برنامه ها

- ✓ صنوف انگلیسی هدفمند آکادمیک (EAP)
- ✓ صنوف پیش نیاز تافل (TOEFL Planner)
- ✓ صنوف آمادگی آزمون تافل (TOEFL Prep)
- ✓ صنوف آمادگی آزمون آیلتس (IELTS Planner)
- ✓ صنوف آمادگی آزمون آیلتس (IELTS Prep)
- ✓ صنوف ویژه محاوره، گرامر و ...

☎ +93 (0) 792 338 773 📍 Kabul TOEFL School کوچه حبیب سازی دواخانه، گولایی دواخانه، در تماس شوید.

+93 (0) 700 175 510 / +93 (0) 788 788 799

جهت سفارش آگهی‌تان با شماره‌های روبه‌رو در تماس شوید:

روزنامه ۸ صبح برای توسعه کسب و کارتان صفحه‌ی ویژه تبلیغات ایجاد کرد. روزنامه ۸ صبح به هدف کمک و حمایت از توسعه مشاغل و تجارت، تبلیغات شما را با هزینه کم‌تر و کیفیت بهتر نشر می‌کند. این روزنامه یک صفحه‌ی ویژه تبلیغاتی را به همین منظور راه‌اندازی کرده است. در این صفحه‌ی ویژه به تناسب استطاعت شما فضا وجود دارد. ما با داشتن تیراژ بلند در نسخه‌ی چاپی و مخاطبان حد اکثری در پایگاه‌های مجازی‌مان آماده همکاری با مشاغل و کسب‌وکارهای مختلف هستیم تا تبلیغات شما را با مخاطبان خود به اشتراک بگذاریم.

# بهزاد فرنیچر



Email: behzad.dost@gmail.com ☎ 0781 700 000

بهزاد فرنیچر کیفیت بهتر

آدرس: چهارراهی بره‌کی، کابل، افغانستان

## مؤسسه نشر واژه



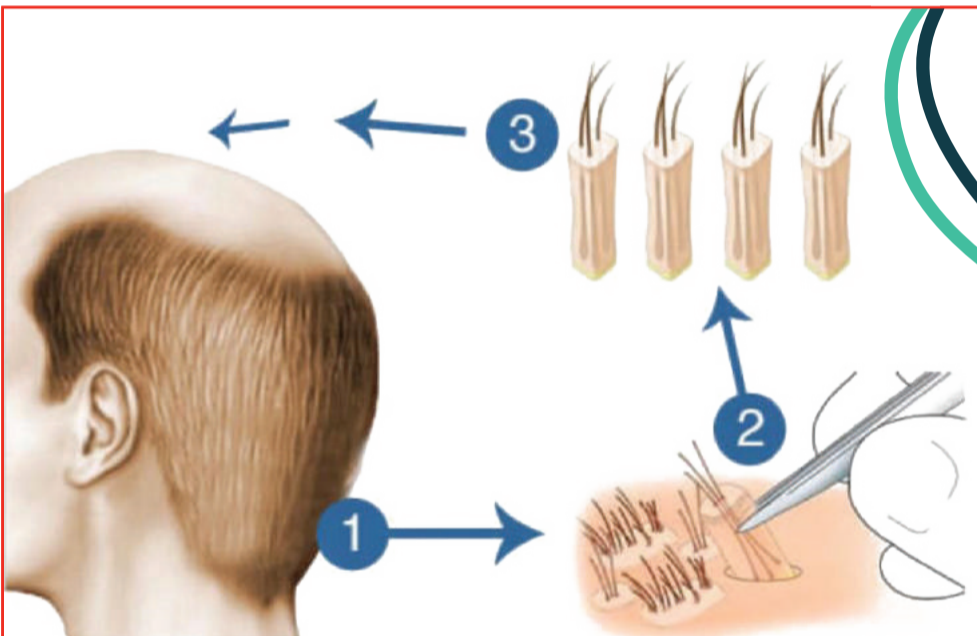
دفتر مرکزی و فروشگاه: ۱ کابل، کارته ۳، چهارراه پل سرخ، مارکت تجاری ملی، منزل پایین، نشر واژه  
فروشگاه: ۲ کابل، پل سوخته، چوک شهید مزاری، مارکت محمدی، نشر واژه  
چاپخانه: کابل، شهرک امید سبز، فاز اول، چاپ واژه، پلاک ۲۲  
۰۷۸۰۷۴۷۲۳۰ - ۰۷۸۰۷۴۷۳۴۷

📍 Vazha.Publication 📷 NashreVazha 📧 VazhaPub

## شفاخانه آینه صحت



• کاشت مو طبیعی به روش FUE



کاشت مو یکی از تداوی‌های عمده و اساسی برای طاسی سر است. در این تداوی موها از ساحات عقب سر یعنی قسمت‌هایی که موها قوی‌تر هستند و مساعد به ریزش نیستند گرفته شده و به قسمت جلو سر یعنی جاهای خالی انتقال داده می‌شود. قبلاً هموطنان ما برای اجرای این عملیه مجبور به سفر به خارج از کشور بودند اما فعلاً این عملیه در داخل کشور با مصارف کمتر قابل اجرا است. تیم مرکز جلدی و زیبایی شفاخانه آینه صحت با سرپرستی داکتر پامیر حسین صالحی، داکتر میوند حبیب و داکتر وحیدالله عاشر، با در نظر داشت شرایط اقتصادی هموطنان ما کاشت مو را با کیفیت عالی و تخفیف ویژه انجام می‌دهد.

آدرس: بین چهارراهی پروان دوم و گل سرخ، شفاخانه آینه صحت  
شماره تماس: ۰۷۸۱۲۳۵۰۴۰  
ایمیل آدرس: info@ayenasehat.af



### شرکت خدمات IT برتر تیک

لیست بهترین خدمات ما

- ✓ طراحی وبسایت
- ✓ وب هاستینگ و ثبت دامین
- ✓ طراحی و توسعه دیتابیس
- ✓ ساخت برنامه های موبایل
- ✓ طراحی و پیاده سازی نتورک
- ✓ نصب کامره های امنیتی
- ✓ بازاریابی از طریق شبکه های اجتماعی
- ✓ گرافیک دیزاین (لوگو، بروشور، ویزیت کارت...)
- ✓ سنو (بالا بردن رتبه سایت در صفحه اول گوگل)

+93777690909 info@bartartech.com

+93787935900 www.bartartech.com کوته سنگی، گولایی دواخانه، کابل افغانستان

### مؤسسه خدمات نشر و پخش کتاب دانشگاه

چاپ، نشر و پخش کتاب



آدرس: کابل، کارته چهار، چهارراهی پل سرخ، مارکت تجاری ملی، منزل همکف، انتشارات دانشگاه  
۰۷۸۸۵۷۷۱۸۲ - ۰۷۹۶۷۴۷۲۴۲

danishgah.pub@gmail.com

## معتبر و باکیفیت

## هاردسک اکسترنال

## انتی ویروس (خانگی + تحت سرور)

## بامیکا

Follow us on

@BamikaSoft & @BamikaHard

ما را دنبال کنید



۳ سال ورتنی تبدیلی  
ADATA  
Silicon Power

ESET  
Kaspersky



www.bamikatech.com

0789945066 - 0799735660

آدرس: چهارراهی پل سرخ، مارکت ملی، منزل اول، نمبر ۱۹

# دانشگاه البيروني را در راستای رهایی از محرومیت و سیطره‌ی استفاده‌جویان کمک کنید

با آن‌که از تأسیس و فعالیت دانشگاه البيروني بیش‌تر از بیست سال سپری می‌شود، به خاطر بی‌اعتنایی‌ها و رفتار ظالمانه و استفاده‌جویانه در دو دهه‌ی گذشته، این دانشگاه اما در وضعیتی قرار دارد که در شان یک نهاد آکادمیک و آموزشی مهم و یک محیط ارزشمند نمی‌باشد. در دو دهه‌ی گذشته، با وجود فراهم‌بودن فرصت‌ها و امکانات زیاد برای ترقی و بهبود کمی و کیفی این دانشگاه و مبدل‌شدن آن به یک نهاد مجهز و با امکانات، هنوز هم با کمبودی‌ها، محدودیت‌ها و موانع جدی مواجه است و از سر و سرنوشت آن گرد و غبار ظلم، استفاده‌جویی و محرومیت می‌بارد. با آن‌که در دو سال گذشته یک سلسله کارهای قابل توجه در این دانشگاه صورت گرفته است؛ اما با وجود نامه‌ها، یادداشت‌ها و شکایت‌های مکرر و جدی رهبری دانشگاه در یک سال اخیر، به مشکلات جدی و اساسی این نهاد مهم ملی توجه چندان صورت نگرفته است و بسیاری از مشکلات، موانع و استفاده‌جویی‌هایی که در شان محیط و ماحول یک محیط آکادمیک نمی‌باشد، هم‌چنان باقی است.

♦ دکتر عبدالقهار سروری، رییس دانشگاه البيروني

دانشگاه البيروني که از بیست سال به این طرف در ولسوالی حصه اول کوهستان ولایت کاپیسا تأسیس و فعال شده، یکی از مهم‌ترین نهادهای تحصیلی و ملی افغانستان است. هم‌چنان این دانشگاه با داشتن حدود هشت هزار دانش‌جوی دختر و پسر از سراسر افغانستان، بیش‌تر از دو صد تن استاد و اعضای کادر علمی و سه صد تن کارمند و کارگر، یکی از دانشگاه‌های بزرگ دولتی افغانستان است. این در حالی است که این نهاد مهم تحصیلی در دو دهه‌ی گذشته، بیش‌تر در محرومیت و مظلومیت بوده و محوطه، پروژه‌های زیربنایی، ساختمانی و مجراهای مصارفاتی آن در گرو گروه‌های استفاده‌جو، بی‌طرفیت و بی‌انصاف قرار داشته است. مسایل یادشده باعث شده است که این نهاد مهم ملی که در یکی از موقعیت‌های مهم جغرافیایی و در نزدیکی پایتخت کشور قرار دارد و نام یکی از مشاهیر مهم علمی (البيروني) را یدک می‌کشد، در شرایط ناگوار قرار داشته باشد. حتا دانشگاه‌ها و موسسات تحصیلات عالی کوچک و جوان دولتی که کم‌تر از ده سال از تأسیس و ایجاد آن‌ها می‌گذرد، نسبت به این دانشگاه امکانات، تأسیسات و تجهیزات بیش‌تر دارد.

با آن‌که از تأسیس و فعالیت دانشگاه البيروني بیش‌تر از بیست سال سپری می‌شود، به خاطر بی‌اعتنایی‌ها و رفتار ظالمانه و استفاده‌جویانه در دو دهه‌ی گذشته، این دانشگاه اما در وضعیتی قرار دارد که در شان یک نهاد آکادمیک و آموزشی مهم و یک محیط ارزشمند نمی‌باشد. در دو دهه‌ی گذشته، با وجود فراهم‌بودن فرصت‌ها و امکانات زیاد برای ترقی و بهبود کمی و کیفی این دانشگاه و مبدل‌شدن آن به یک نهاد مجهز و با امکانات، هنوز هم با کمبودی‌ها، محدودیت‌ها و موانع جدی مواجه است و از سر و سرنوشت آن گرد و غبار ظلم، استفاده‌جویی و محرومیت می‌بارد. با آن‌که در دو سال گذشته یک سلسله کارهای قابل توجه در این دانشگاه صورت گرفته است؛ اما با وجود نامه‌ها، یادداشت‌ها و شکایت‌های مکرر و جدی رهبری دانشگاه در یک سال اخیر، به مشکلات جدی و اساسی این نهاد مهم ملی توجه چندان صورت نگرفته است و بسیاری از مشکلات، موانع و استفاده‌جویی‌هایی که در شان محیط و ماحول یک محیط آکادمیک نمی‌باشد، هم‌چنان باقی است.

این دانشگاه مهم دولتی در مساحت ۳۶۰ جریب زمین و در دامنه‌ی یکی از کوه‌های ولسوالی حصه اول ولایت کاپیسا قرار دارد و در حدود هشت هزار محصل، از جمله بیش‌تر از یک هزار و هشتصد تن دختر، از سراسر افغانستان در این دانشگاه مصروف تحصیل هستند. این دانشگاه اما در شرایط غیرمضمون کنونی تا هنوز دیوار احاطه ندارد و تعداد نیروهای امنیتی آن فقط ۲۵ تن هستند. از مجموع نه دانشکده‌ی آن، پنج دانشکده تعمیر تدریسی ندارد و کتاب‌خانه، ادیتوریم، لابراتوارها، تالار کنفرانس و کمپلکس‌های ورزشی دانشگاه تا هنوز اعمار نشده است. تعمیر لیلیه‌ی دانش‌جویان پسر این دانشگاه زیر کار است و تا هنوز تکمیل نشده است و برای حدود ۶۰۰

تن محصل دختر شامل لیلیه که با تحمل مشکلات فراوان در مکانی که فقط برای ۲۵۰ تن اعمار شده است - زنده‌گی می‌کنند، تعمیر لیلیه‌ی جدید اعمار نشده است. سقف بودجه، سطح تشکیلات و سطح ظرفیت‌های کاری در بخش‌های اداری و خدماتی این نهاد در تناسب به حجم کار و تعداد دانش‌جویان و استادان آن نیز بسیار پایین می‌باشد.

دلیل و عامل اصلی محرومیت و مظلومیت این دانشگاه بعد از سپری‌شدن دو دهه از تأسیس و فعالیت آن، یک سلسله قراردادهای، روی کردها و رفتارهای ظالمانه و استفاده‌جویانه‌ی عده‌ای از افراد و حلقه‌های استفاده‌جو و ظالم است. مسوولان، استادان و کارمندان دانشگاه، مسوولان محلی، رهبری و مسوولان قبلی وزارت تحصیلات عالی و رهبری قبلی حکومت نیز در مقابل روی کردها و رفتارهای ظالمانه‌ی یادشده خاموشی اختیار کرده و به این نهاد مهم ملی توجهی چندانی نکرده‌اند. از جمله‌ی ظلم‌های انجام‌شده به این نهاد مهم ملی به خاطر منافع شخصی بعضی از افراد و حلقه‌های استفاده‌جو، چند مورد را می‌توان یاد کرد. برای مدت ۱۵ سال و تا شش ماه قبل، تمام پروژه‌های زیربنایی این دانشگاه در گرو یک شخص و شرکت بی‌طرفیت و غیرفعال و حامیان محیطی و مرکزی‌شان قرار داشت که نه خودشان کار می‌کردند و نه کسی یا شرکت دیگری را اجازه‌ی کار می‌دادند. این تصمیم ظالمانه باعث شد تا در مدت ده سال کدام کار مهم ساختمانی در دانشگاه البيروني صورت نگیرد و در حدود ده میلیون دالر به این نهاد مهم اما مظلوم تحصیلی کشور ضربه‌ی بودجه‌ای و اقتصادی وارد شود. سرانجام، در سال جاری، در اثر تلاش‌های جدی و پی‌گیری ریاست دانشگاه البيروني، هم‌کاری‌های جدی سرپرست قبلی وزارت تحصیلات عالی و حمایت شخص رییس جمهور، این قرارداد ظالمانه فسخ شد؛ اما خیلی دیر و بعد از هدررفتن زمان، فرصت‌ها و امکانات خیلی زیاد و بی‌برگشت.

از سویی هم، بر مبنای بی‌اعتنایی مسوولان وقت دانشگاه، مسوولان وقت محلی کاپیسا و رهبری وقت وزارت تحصیلات عالی، هنگام مشخص‌سازی محوطه‌ی دانشگاه، یک قسمت از زمین اختصاص داده‌شده به آن از محدوده‌ی احاطه‌ی دانشگاه خارج ساخته شده است. در مکان و مساحت یادشده، در کنار محوطه و بعضی از تعمیرهای تدریسی دانشگاه، خلاف تمام نورم‌ها و معیارها، یک شرکت ریگریشن و یک دستگاه پروسس قیر فعال شده است و سال‌ها است که به‌گونه‌ی مداوم و ویران‌گر فعالیت دارد. فعالیت ریگریشن و دستگاه پروسس قیر یادشده باعث تخریب محیط زیست و نمای طبیعی کوه کنار دانشگاه، پخش شدن گرد و غبار مضر و مختل شدن بسیاری از فعالیت‌های دانشگاه شده است که به صحت دانش‌جویان، استادان، کارمندان و کارگران آسیب جدی می‌رساند. در یک سال گذشته، بعد از رهایی زیرساخت‌های دانشگاه از گرد و قرارداد ظالمانه‌ی یادشده، رهبری دانشگاه با جدیت برای متوقف کردن فعالیت‌های ویران‌گر شرکت‌های متذکره تلاش کرده است؛ اما متأسفانه تاکنون، به خاطر حمایت زورمندان

و عده‌ای از مسوولان محلی از شرکت‌های یادشده که خلاف تمام نورم‌ها و معیارها در کنار یک نهاد مهم تحصیلی فعالیت دارد، این تلاش‌ها به نتیجه نرسیده است.

هم‌چنان، در دو دهه‌ی گذشته تمام مجراهای مصارفاتی این نهاد مهم در کنترل افراد و حلقه‌های استفاده‌جو و ظالم قرار داشته است که به جای ساختن دانشگاه و بهبود شرایط کمی و کیفی این نهاد مهم، بیش‌ترین بخش امکانات حیف و میل شده است. عده‌ای از استفاده‌جویان در هم‌کاری با بعضی از افراد و حلقه‌های استفاده‌جو در محل و مرکز، امکانات دانشگاه را حیف و میل کرده‌اند و با داشتن یک دکان، کار را به حیث قراردادی دانشگاه آغاز کردند که اکنون آن‌ها و هم‌کاران‌شان صاحب سرمایه‌ها و جایدهای فراوان و متعدد اند؛ اما دانشگاه هم‌چنان با مشکلات و کمبودی‌های جدی مواجه است. در پروسه‌ی استخدام و شکل‌گیری ساختار و میکانیسم کاری نیز مشکلات جدی وجود داشته است و در بسیاری از موارد دانشگاه فاقد ظرفیت و تعهد کاری مورد نیاز است. در کنار موارد یادشده، ده‌ها مشکل دیگر، چارچوب کاری و ماهیت این دانشگاه را تحت شعاع قرار داده و مانع مبدل‌شدن دانشگاه به یک نهاد معیاری شده است. نبود دیوار احاطه، نبود تعمیرهای تدریسی برای دانشکده‌ها و نبود تعمیرهای معیاری برای لیلیه‌ی نسوان، کتاب‌خانه، ادیتوریم و لابراتوارها، کمبود پرسنل امنیتی، فعالیت مضر شرکت ریگریشن و دستگاه پروسس قیر در کنار دانشگاه، انحصاری‌سازی قراردادهای و کنترل یک حلقه‌ی غیرواجد شرایط بر مجراهای مصارفاتی دانشگاه، پایین‌بودن سطح ظرفیت و تعهد کاری در ساختار اداری و خدماتی، دخالت‌های بی‌مورد زورمندان و دلالان محلی و مرکزی در امور دانشگاه و پایین‌بودن سطح و سقف بودجه و تشکیلات دانشگاه در تناسب به سطح خدمات و تعداد دانش‌جویان، از جمله‌ی مشکلات و موانع جدی دانشگاه محسوب می‌شود که نیاز به رسیدگی جدی، به موقع و همه‌جانبه دارد.

البته در بیش‌تر از یک سال گذشته، بر مبنای برنامه‌های کاری و تلاش‌های پی‌گیر و مبتنی بر تعهد و ریسک‌پذیری رهبری دانشگاه، هم‌کاری‌های آقای عبدالتواب بالاکرز می‌عین علمی و سرپرست قبلی وزارت تحصیلات عالی و عده‌ای از همکاران‌شان، در بعضی موارد هم‌کاری‌های والی فعلی و بعضی از وکلای ولایت کاپیسا و هم‌چنان حمایت‌های سازنده‌ی رییس جمهور، یک سلسله کارهای مهم در دانشگاه و برای دانشگاه انجام شده است. از جمله بعد از پانزده سال انحصار ظالمانه، رهایی زیرساخت‌های دانشگاه از گرد استفاده‌جویان، شامل‌شدن تمام کمپلکس‌های دانشگاه البيروني در سند بودجه‌ی ملی که عملی‌شدن آن به توجه رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان نیاز دارد، آغاز، تطبیق و تداوم بعضی از پروژه‌های کوچک، متوسط و بزرگ در دانشگاه بعد از حدود ده سال، مانند آغاز و تداوم کار پروژه‌های لیلیه‌ی ذکر و مسجد جامع دانشگاه از سوی واحد عملیاتی ریاست جمهوری، ایجاد و تجهیز الحاقیه‌ی لیلیه‌ی نسوان و

مرکز تکنولوژی معلوماتی، وصل‌شدن شبکه‌ی فایبر نوری، آغاز کار پروژه‌ی سولر پمپ که باز هم به‌خاطر پایین‌بودن سطح ظرفیت و تعهد شرکت تطبیق‌کننده تا هنوز نهایی نشده است و پیشنهاد، منظوری و تقرر ده تن از کادرها و ظرفیت‌های متعدد و دارای تحصیلات عالی تا سطح ماستری و دکترا از دانشگاه‌های متفاوت به حیث معاونین و روسای دانشکده‌ها، از جمله کارهایی است که انجام شده است.

برای اعمار دیوار احاطه‌ی دانشگاه نیز سال قبل حکم رییس جمهور صادر شد؛ اما به خاطر مشکل حقوقی و قرارداد غیرمنصفانه‌ی یادشده، دیوار احاطه اعمار نشد و به خاطر منافع شخصی، یک نهاد مهم ملی در شرایط پرچالش و غیرمضمون کنونی بدون دیوار احاطه باقی ماند. البته در سال جاری و بعد از حل مشکلات حقوقی زیرساخت‌های دانشگاه و بر مبنای حکم رییس جمهور، وزارت تحصیلات عالی از وزارت مالیه برای اعمار دیوار احاطه‌ی دانشگاه البيروني بودجه یا تعهد بودجویی مطالبه کرد؛ اما وزارت مالیه بدون درک اهمیت و حساسیت موضوع، به این درخواست پاسخ مثبت نداد، در حالی که برای بعضی از پروژه‌های غیرضروری بدون مشکل بودجه در نظر می‌گیرد.

این نهاد مهم ملی که در دو دهه محروم و مظلوم بوده است، به توجه، تلاش‌ها و هم‌کاری‌های جدی و بیش‌تر نیاز دارد و لازم است تا رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان، به‌ویژه شخص رییس جمهور به حیث یک چهره‌ی آکادمیک، معاونین محترم‌شان، رهبری وزارت تحصیلات عالی، حکومت محلی کاپیسا و شورای ملی در راستای حل مشکلات دانشگاه و بهبود و رشد کمی و کیفی آن توجه و هم‌کاری‌های جدی، عملی و به موقع و این نهاد مهم ملی را از محرومیت و مظلومیت بیرون کنند. قبل از هر کار و برنامه‌ی دیگر، لازم است تا دیوار احاطه‌ی دانشگاه اعمار شود و تعداد پرسنل امنیتی آن افزایش یابد. برای محصلان دختر، تعمیر معیاری لیلیه اعمار شود و کار اعمار لیلیه‌ی ذکر سریع‌تر به پایان برسد. باید به گونه‌ی عاجل و دایمی فعالیت‌های مضر شرکت ریگریشن و دستگاه پروسس قیر که خلاف تمام معیارها در کنار دانشگاه فعال است، متوقف و به یک مکان مناسب دیگر منتقل شود. هم‌چنان، باید یک میکانیسم شفاف، مفید و معیاری برای خارج‌شدن قراردادهای و مجراهای مصارفاتی دانشگاه از گرو افراد و حلقه‌های استفاده‌جو روی دست گرفته شود. بدون شک، تداوم بی‌اعتنایی در قبال دانشگاه البيروني و تداوم مشکلات و شرایط نامناسب کنونی آن، جفای بزرگ در حق عرصه‌ی تحصیلات عالی کشور، جوانان کشور، اهل علم و دانش و نام و جایگاه ارزشمند البيروني خواهد بود. رهبری دانشگاه البيروني برای ساختن و ارتقای کمی و کیفی این دانشگاه و هم‌چنان بیرون‌کردن این نهاد مهم ملی از سیطره‌ی ظالمان و استفاده‌جویان، متعهد و مصمم است. بنابراین، لازم است تا مردم، مسوولان، وزارت تحصیلات عالی و رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان برای رسیدن به این هدف مهم با رهبری دانشگاه هم‌کاری کنند.



**AFGHANISTAN OMID EDUCATIONAL CENTER**  
آموزشگاه عالی امید افغانستان

## مرکز زبان های خارجی

### مزایا

- مواد درسی معیاری
- استادان مجرب و مسلکی
- میتود درسی نظری و عملی
- صنوف ویژه حضوری و آنلاین
- صنوف درسی مجهز با تخته های هوشمند و فناوری روز

### برنامه ها

- کورس 3 ماهه زبان انگلیسی ویژه متعلمین
- برنامه درازمدت دیپلوم زبان انگلیسی
- صنوف ویژه محاوره زبان انگلیسی
- برنامه کوتاه مدت زبان انگلیسی
- سرتیفیکت زبان ترکی

پذیرش جریان دارد

0730604040

کارته پروان، بهارستان، ایستگاه برج برق

# نوی عدالت الکتریک

عرضه کننده هر نوع سامان آلات برقی، کیبل جات ایرانی و ترکی  
گروپ های کم مصرف LED گروپ های چارچی و بخاری های برقی  
با قیمت های مناسب در خدمت همشهریان عزیز قرار دارد

## پرچون

## عمده

آدرس اول: کابل، کوته سنگی شروع پل هوایی جوار هتل آریانا کابل - مرکز تجاری نظیف  
آدرس دوم: کابل، کوته سنگی جوار کوچه حلبی سازی - مارکیت چهاردهی وال  
شماره های تماس: 0781776989 - 0744019820 - 0730784449

# وضعیت اسف بار بی جاشدهگان داخلی در بادغیس



خلیل رسولی

با شروع برفباری در ولایت سردسیر بادغیس، کنشگران مدنی نگران وضعیت مهاجران داخلی در این ولایتاند. آنان هشدار می‌دهند که سرما در بادغیس بسیار شدید است و اگر در چنین وضعیتی به بی‌جاشده‌های داخلی رسیده‌گی نشود، فاجعه‌ی انسانی رخ خواهد داد.

ریاست مهاجرین و عودت‌کننده‌گان بادغیس، با آغاز فصل سرما در این ولایت، نگران افرادی است که به دلیل افزایش «نامنی و خشک‌سالی» به مرکز این ولایت پناه آورده‌اند. به گفته‌ی این نهاد، بیش از یک هزار خانواده‌ی که از ترس جنگ و درگیری به شهر قلعه نو پناه آورده‌اند، از نبود سرپناه و کمبود مواد غذایی و مواد سوختی رنج می‌برند.

برخی از بی‌جاشده‌گان بادغیسی ادعا دارند که تا کنون کمک‌های بشردوستانه به آن‌ها نرسیده و آنان از این بابت گلایه دارند. آن‌گونه که بی‌جاشده‌گان داخلی می‌گویند، نبود مواد غذایی، سرپناه، پوشاک و مواد سوختی از مشکلات اساسی‌شان در فصل سرما است. از جانب دیگر، مقام‌های محلی بادغیس از توزیع مواد غذایی به این افراد سخن می‌زنند.

کنشگران مدنی باور دارند که بی‌جاشده‌گان داخلی بادغیس به کمک‌های فوری نیاز دارند و پس از ریزش برف، تأخیر در این کار، فاجعه‌بار خواهد بود. جنیدالله اشکانی، کنشگر مدنی در این ولایت، به روزنامه ۸صبح می‌گوید که شمار بی‌جاشده‌گان داخلی به دلیل افزایش نامنی در این ولایت زیاد است و آنان با مشکلات زیادی از جمله نداشتن سرپناه، مواد غذایی، مواد سوخت و پوشاک روبه‌رو هستند.

شماری از آواره‌گان داخلی از نبود حمایت حکومت شکایت دارند و تأکید می‌کنند که هیچ‌گونه کمکی به



آنان نشده است. عبدالحکیم، از بی‌جاشده‌گان بادغیس، به روزنامه ۸صبح می‌گوید که نه در فصل تابستان و نه حالا که هوا سرد است، هیچ‌گونه کمکی به آنان نشده و بسیاری از مهاجران مواد سوخت و مواد خوراکی ندارند. گل محمد، یکی دیگر از بی‌جاشده‌گان بادغیس، می‌گوید تعدادی از آواره‌گان داخلی که در میان آنان زنان بزرگسال و کودکان نیز هستند، به دلیل گرسنه‌گی و سردی هوا بیمار شده و سه تن آنان شب دوشنبه در شفاخانه بستری شده‌اند.

ریاست امور مهاجرین و عودت‌کننده‌گان بادغیس می‌گوید که به دلیل افزایش نامنی در برخی از ولسوالی‌ها، شمار زیادی از آواره‌گان به شهر قلعه نو، مرکز این ولایت، پناه آورده‌اند. عبدالظاهر بادغیسی، رییس این نهاد، در صحبت با روزنامه ۸صبح می‌گوید تا کنون حدود دو هزار و ۵۰۰ خانواده در این اداره به ثبت

اخترمحمد حزین، رییس مبارزه با حوادث طبیعی ولایت بادغیس، در گفت‌وگو با روزنامه ۸صبح می‌گوید که هم‌اکنون یک‌هزار و ۱۰۰ خانواده از وضعیت بد امنیتی به مرکز ولایت بادغیس پناه آورده و حدود یک هزار و ۴۰۰ خانواده هم از سال ۱۳۹۷ خورشیدی به دلیل خشک‌سالی در مرکز این ولایت زنده‌گی می‌کنند. او تأکید می‌کند که با همکاری موسسات خارجی در بادغیس برای کمک‌رسانی به خانواده‌های نیازمند اقدام شده تا از وقوع فاجعه انسانی در سرمای زمستان جلوگیری شود.

مقام‌های محلی بادغیس می‌گویند که به تازه‌گی برای ۲۴۷ خانواده از سوی برنامه غذایی جهان (WFP) مواد غذایی کمک شده است.

حسام‌الدین شمس، والی بادغیس، در گفت‌وگو با روزنامه ۸صبح می‌گوید برخی موسسات که در زمینه کمک‌رسانی به بی‌جاشده‌گان فعالیت می‌کنند، در تلاش حل مشکلات آنان و زیر پوشش قرار دادن مهاجران داخلی هستند. او تأکید می‌کند که این موسسات در حال شناسایی خانواده‌های آسیب‌پذیر بادغیس‌اند و قرار است از سوی نهاد «IRC» برای ۲۴۷ خانواده که از کمک‌های «برنامه غذایی جهان» بهره‌مند شده بودند، «مبلغ نه هزار افغانی» پول نقد نیز پرداخت شود.

در جریان سال روان خورشیدی، به دلیل شدت گرفتن جنگ و خشونت در ولایت‌های زون غرب کشور از جمله بادغیس، شمار بی‌جاشده‌گان داخلی نسبت به سال‌های گذشته افزایش یافته و همین مسأله نگرانی‌ها در مورد چگونگی کمک‌رسانی به این افراد را بیش‌تر کرده است.

هم‌اکنون در برخی از مناطق دور و ولسوالی‌های ولایت بادغیس طالبان حضور گسترده دارند و شروع فصل سرما در این ولایت، سبب افزایش نگرانی از چگونگی رساندن کمک‌های بشردوستانه به این خانواده‌ها شده است.

این در حالی است که بارش نخستین برف خزانی در بادغیس، نگرانی فعالان مدنی این ولایت از وقوع فاجعه انسانی و تلف شدن برخی آواره‌گان در فصل سرما را به دنبال داشته و آنان خواهان اقدام فوری حکومت و نهادهای کمک‌رسان در این زمینه هستند.

## چالش‌های جمهوریت

عبدالشکور اخلاقی

**آنچه به عنوان تهدید جدی جمهوریت باید شناخته شود، چالش‌های معرفتی، ساختاری و کارکردی در درون صف جمهوری‌خواهان است. تروریسم، طالب و کم‌لطفی قدرت‌های خارجی، تهدیدهایی است که از آبشخور آسیب‌های درونی خود را تغذیه می‌کند. بی‌باوری به جمهوریت، بی‌باوری به قانون و بی‌باوری به منافع جمعی، بی‌باوری به اصول دموکراتیک و مردم محوری را می‌توان به عنوان نمادهای مشخص تهدید و تضعیف جمهوریت یاد کرد.**

یک آرمان‌گرایی ناشکفته و شعار دل‌چسب، فراتر نبوده است، پیرانه نو بر اندامی رو به زوال و علیل، نقابی برای پوشاندن یا تحریف واقعیت‌های نامطلوب سیاسی و اجتماعی، پندار بحران‌ساز برای تحمیل افسانه‌ها و سازه‌ها و موهومات تاریخی، سیاسی و اجتماعی بر جامعه، سوپاپی برای خروج فشارهای بنیان‌برافکن اجتماعی، هدررفتن فرصت‌های مساعد ملی و بین‌المللی، سکویی برای اشباع غرایز خودکامه‌گی و استبداد و برتری‌جویی در چهره‌ی دیگر که همه‌ی این موارد حکایت از این داشته و دارد که باورمندی واقعی به نظام جمهوریت وجود نداشته است.

اینک نیز آن‌چه به عنوان تهدید جدی جمهوریت باید شناخته شود، چالش‌های معرفتی، ساختاری و کارکردی در درون صف جمهوری‌خواهان است. تروریسم، طالب و کم‌لطفی قدرت‌های خارجی، تهدیدهایی است که از آبشخور آسیب‌های درونی خود را تغذیه می‌کند. بی‌باوری به جمهوریت، بی‌باوری به قانون و بی‌باوری به منافع جمعی، بی‌باوری به اصول دموکراتیک و مردم محوری را می‌توان به عنوان نمادهای مشخص تهدید و تضعیف جمهوریت یاد کرد. بنابراین در شرایط کنونی برای حفظ نظام جمهوریت، افزون بر این‌که در سنگره‌های نبرد یا میزهای گفت‌وگو باید با قدرت و منسجم ظاهر شد، پیش از آن باید باورمندی و تعهد خود را به الزامات نظام جمهوری به سنجه بگیریم و آسیب‌های درونی را که چون موربانه‌ای ساختار نظام سیاسی را از درون پوشالی ساخته و بی‌باوری را به بار آورده است، شناسایی کنیم. با شعارهای آتشین و فراکنکی و تحریک احساسات و مظلوم‌نمایی پیش خصم و خو گرفتن به گدایی نمی‌توان جمهوریت را حفظ کرد. ثبات و امنیت پایدار کشور و اقتدار دوام‌دار نظام سیاسی نه با خریدن به دست می‌آید و نه با تکدی‌گری، این‌ها را فقط با باورمندی، نقد و ارزیابی، ایجاد اعتماد و التزام عملی و صادقانه به اصول نظام مردم‌سالار (جمهوری) می‌توان به دست آورد.



داوود خان تاکنون، می‌توان ادعا داشت که مشکل و چالش اصلی و ریشه‌ی ناکامی جمهوریت در درون نظام جمهوریت قرار داشته است. این چالش درونی سبب شده است که عوامل مخرب دیگر بیرونی، بیش از پیش در تضعیف و ناکامی جمهوریت موثر واقع شود. تاریخ‌چهی پر فراز و نشیب و بحران‌آلود نظام جمهوریت از آغاز تاکنون آشکارا بیان می‌دارد که تیوری‌پردازان و سکان‌داران و شعاردهنده‌گان حکومت‌های جمهوری (با نگاه ایدئولوژیک یا غیرایدئولوژیک) خطاهای استراتژیکی را مرتکب شده‌اند. فهم و درک آنان از نظام جمهوری فقط در چرخش صوری قدرت سیاسی از انحصار یک خانواده به یک فرد، یا حزب، بدون اهمیت‌دادن به ماهیت دموکراتیک‌بودن نظام و بدون توجه به بسترهای اجتماعی و فرهنگی آن بوده است. جمهوریت در افغانستان همواره از یک تناقض غیرقابل رفع، رنج برده است و همین تناقض او را بر لبه‌ی پرتگاه کشانده است. در این روی کرد تناقض‌آمیز جمهوریت از

واقعیت دردناک این است که طرح نگرانی‌های مطرح‌شده درباره‌ی نظام سیاسی و جمهوریت یک فرافکنی سیاسی است که در فرهنگ و ادبیات سیاسی جامعه‌ی ما پذیرفته شده است. ما همواره ریشه‌ی مشکلات و چالش‌های سیاسی و اجتماعی و اقتصادی را در بیرون از ساختار و مرزها می‌بینیم. در بحث آسیب‌شناسی درباره‌ی موضوعات ملی، از جمله حفظ نظام سیاسی و جمهوریت، هیچ‌گاه سعی نکرده‌ایم تا یک نگاه درونی و انتقاد از خود داشته باشیم. برای گریز از پیامدهای نگاه به درون و انتقاد از خود که دقیقاً مسوولیت‌شناسی و کفایت ما را زیر پرسش قرار می‌دهد، همیشه به بیرون از ساختار و حتا بیرون از کشور کانال زده‌ایم. البته طرح موضوع نگاه از درون و انتقاد از خود، هرگز به معنای کم‌انگاشتن اثرگذاری عوامل خارجی و بی‌توجهی نسبت به آنان نیست.

با این پیش‌فرض، اینک به دو نکته اشاره می‌شود. نکته‌ی اول این‌که معمولاً مفاهیم اجتماعی و سیاسی، گاه از فرط بدیهی‌بودن و رایج‌بودن و شیفته‌گی فراوان نسبت به آن، گنگ و ناشناخته می‌ماند. از آن جمله نظام جمهوریت، از زمانی که وارد ادبیات سیاسی جامعه‌ی ما شده است، هرچند با اقبال عمومی روبه‌رو بوده و شیفته‌گان وافر داشته است؛ ولی آن‌گونه که باید، به صورت بنیادی مورد شناخت قرار نگرفته است و برای ایجاد زیرساخت‌های ذهنی و عینی آن تلاش کافی نشده است. در مقابل به خاطر عدم رشد فرهنگ سیاسی جامعه و نیروهای سیاسی و نیز دستبردها و تحریف‌هایی که از سوی خودکامه‌گان و اقتدارگرایان در پوشش جمهوریت صورت گرفته، سبب شده است که فهم و تلقی وارونه از جمهوریت در جامعه پدید آید. دوم این‌که تردید نمی‌توان داشت که نظام سیاسی کنونی (جمهوریت) با تهدیدهای بی‌شماری از بیرون روبه‌رو است؛ اما چالش اصلی و تهدید واقعی نظام جمهوریت در درون ساختار سیاسی است. در یک مرور کوتاه رویدادها و تحلیل و اولویت‌بندی فشرده از زمان استقرار اولین حکومت جمهوری با زمامداری

موضوع حفظ نظام جمهوریت، یکی از جدی‌ترین دغدغه‌هایی است که روح و روان جامعه، نهادهای سیاسی و مدنی و کارگردانان کشور را مشغول کرده است. آغاز گفت‌وگوها میان هیأت گفت‌وگوکننده در دوحه و عدم انعطاف‌پذیری طالبان در برابر جمهوریت، نگرانی درباره‌ی آینده‌ی نظام سیاسی کشور و جمهوریت را افزایش داده است.

سوی از آن‌چه در دوحه و یا هر کنفرانس و مذاکره‌ی دیگر درباره صلح و یا مسایلی سیاسی می‌گذرد، پرسش جدی که قابل طرح است، این است که چالش اصلی و نقطه‌ی آسیب‌پذیری جمهوریت کجا است؟ آیا نظام سیاسی کشور و جمهوریت فقط از سوی گروه‌های تروریستی و مخالفان مسلح تهدید می‌شود؟ آیا نگرانی از قطع حمایت قدرت‌های خارجی از نظام سیاسی، به‌ویژه که بحث خروج نیروهای خارجی نیز در میان است، آینده‌ی جمهوریت را با خطر روبه‌رو ساخته است؟ یا این‌که آسیب‌پذیری نظام سیاسی و خطر برای جمهوریت را باید در جای دیگر و موضوع دیگری جست‌وجو کرد؟

انتظار سیاسی کشور این است که با گذشت بیست سال از تجربه‌ی نوین سیاسی و آزمون دموکراسی هرچند ناقص، نباید نگرانی‌ها درباره‌ی آینده‌ی نظام سیاسی و به خصوص جمهوریت، با وجود چالش‌ها و ناامنی‌های جاری، تا این اندازه جدی دانسته می‌شد. زیرا اساس و بنیاد هر نظام سیاسی بر مشروعیت و حمایت مردم استوار است. مردم افغانستان در سخت‌ترین شرایط و در جدی‌ترین تهدیدها حضور و حمایت خود را از نظام سیاسی و جمهوریت، شجاعانه و فداکارانه اعلام داشته‌اند. به طور نمونه می‌توان از انتخابات‌های گذشته یاد کرد؛ با وجود آن‌که چالش‌های انتخاباتی و سوء مدیریت و نگرانی از مصونیت آرای مردم وجود داشت، با آن هم شمار قابل توجه مردم به پای صندوق‌های رأی حاضر شدند و آرای‌شان را به صندوق ریختند. مردم برای این حضور حتا عضو از بدن‌شان را از دست دادند. مشروعیت نظام و حکومت مستقر، نیز مسجل است. بنابراین اگر نظام سیاسی کشور از چنین حمایت داخلی و مردمی و مشروعیت برخوردار است، پس چرا نسبت به تهدیدهای مخالفان و نتایج کنفرانس‌ها و گفت‌وگوها، این قدر نگرانی وجود دارد؟



محمد حسین نیکخواه

از شهری که حدود یک ماه می‌شود شهردار ندارد و در ریاست شهرداری از معاون شهردار و واریسی‌کننده هم خبری نیست، نباید توقع داشت که در آن مشکلی وجود نداشته باشد و کارهای مهم شهر به روال عادی پیش برود.

شاید بی‌جا نباشد اگر شهر بدون شهردار را به موتر بس مسافری تشبیه کنیم که راننده ندارد و موتر و سرنشینان بی‌سرنوشت، به هر سویی که دل موتر بخواهد روانه می‌شوند. وضعیت این روزهای هرات، تقریباً همین‌گونه است.

در نبود شهردار و «بی‌سرنوشتی» شهرداری، کسی صلاحیت ندارد از بودجه‌ی این نهاد که از جیب شهروندان تأمین شده و برای توسعه شهری، اجرای پروژه‌های انکشافی و زیباسازی شهر باید مصرف شود، استفاده کند. در چنین اوضاعی، کار یکی از مهم‌ترین پروژه‌های انکشافی شهری که مردم سال‌ها برای آغازش روزشماری می‌کردند، به دلیل نبود شهردار و امضا نشدن اسناد، متوقف شده و هزاران نفر از توقف روند قیرریزی سرک «درب قندهار» روزگارشان با دشواری سپری می‌شود.

برای بازدید از وضعیت این خیابان نیمه‌کاره راهی منطقه «اسپین‌ادی» در شهر هرات شدم؛ منطقه‌ای شلوغ که رفت‌وآمد موترهای مسافری و باربری از روستاهای اطراف شهر و برخی ولسوالی‌های دور و نزدیک به آن، سبب افزایش ازحام شده است.

در مسیر وقتی نسیم سوزناک و سرد خزانی نوک انگشتان دست و چهره‌ام را سرخ کرده بود، به این فکر افتادم که در چنین هوای سردی، آیا ممکن است قیرریزی خیابان و سمنت‌کاری جدول‌های اطرافش به درستی انجام شود؟ ذهنم به همین پرسش مشغول بود که دیدم در بخشی از خیابان که نصفش آسفالت شده و نصف دیگر ناتمام مانده و ماشین‌آلات سرک‌سازی به حال خود در کنار خیابان رها شده، چند مرد سرگرم عکس‌برداری از قیرریزی‌اند.

از یکی آن‌ها پرسیدم دلیل عکس‌برداری از خیابان چیست؟ پاسخ داد که آنان اعضای «بورد مشورتی شهرداری» هستند و به دنبال شکایت مردم محل از «کیفیت پایین» آسفالت، برای نظارت از چگونگی روند ساخت و بررسی کیفیت خیابان آمده‌اند.

# توقف پروژه‌های شهری و انتظار هراتیان برای امضای شهردار

مرد دیگری که کنارش نشسته بود، صدایش را بلند کرد و گفت مردم چندین‌بار برای رساندن اعتراض‌شان به آمریت ناحیه و شهرداری رفته‌اند، اما این کار سودی نداشت و کسی به حرف آنان گوش نداد.

در ادامه مسیر، به جایی رسیدم که حفر یک کانال نسبتاً بزرگ، خیابان را به دو قسمت تقسیم و رفت‌وآمد به دو سوی آن را غیرممکن کرده بود. راننده‌ای که کنار موترش ایستاده بود، با صدای خشم‌آلود از وضعیت نابه‌سامان خیابان گلایه داشت.

از منطقه «اسپین‌ادی» تا «درب قندهار» در امتداد خیابانی که حدود یک ماه پیش از سوی شهرداری هرات برای بازسازی تخریب شده بود، در هر چند متر تپه‌ای از خاک و گل و در برخی قسمت‌ها هم کانال‌های آبرو دیده می‌شد. عبدالمنان، یکی از دکان‌داران محل، می‌گوید از روزی که خیابان تخریب شد، کسب‌وکار تمام دکان‌داران «به‌صفر» رسیده و مشتریان نمی‌توانند از میان گل‌ولای خیابان و کانال‌های آبرو برای خرید به دکان‌ها بیایند. او توضیح داد که در روزهای نخست آغاز روند تخریب سرک، کار با سرعت خوبی پیش‌رفت داشت و موترهای کلان و ماشین‌آلات سرک‌سازی حتا در شب هم مصروف کار بودند، اما از روزی که شهردار

پرسیدم مگر قیرریزی مشکل دارد و کارش بی‌کیفیت است؟ پاسخ این بود که هنوز برای جواب این پرسش زود است و برای مشخص شدن کیفیت آسفالت، مهندسان فنی باید از قیرریزی نمونه‌برداری و آن را آزمایش کنند.

مسیر خود را به سمت منطقه درب قندهار ادامه دادم. در راه تپه‌ای از خاک که دقیقاً وسط خیابان انباشته شده بود و مردی رویش سرگرم خاک‌برداری بود، نظرم را جلب کرد. وحیداحمد، از دکان‌داران محل، که از وضعیت خیابان شکایت داشت، برآیم توضیح داد که اوضاع این‌جا حدود یک‌ونیم ماه می‌شود که همین‌گونه است.

او قصه کرد که مردم محل در روزهای آفتابی از گردوغبار و در روزهای بارانی از گل‌ولای رنج می‌برند و تپه‌ی خاکی سبب شده تا چندین موتر و ریکشا که زنان و کودکان سوار آن‌ها بودند، واژگون شوند.

از او پرسیدم برای رسیده‌گی به این مشکل به شهرداری و مقام‌های محلی هرات مراجعه کرده‌اید؟ گفت: «ما مردم غریب‌کار و بی‌چاره را کسی به چنین جاهایی راه نمی‌دهد. اگر آن‌جا برویم هم کسی به حرف‌مان گوش نمی‌دهد.»



# جایگاه و اهمیت پژوهش و تولید علم میان اهل دانش افغانستان



داکتر جلیل احمد جلیل

**داشته‌های علمی ما از طریق مطالعه و خواندن منابع علمی دیگران حاصل می‌شود و یا برگرفته از پژوهش‌هایی است که خود ما انجام داده‌ایم. اگر داشته‌های علمی ما مبتنی به تحلیل، تجزیه، نقد و نظر داده‌های دیگران، ارایه‌ی دیدگاه‌ها و نظریه‌های جدید باشد، آن‌گاه مطمئن شوید که تلاش ما به تولید علم تبدیل شده است، اهل دانش و بینش ما به سوی جهانی‌شدن منابع علمی در حال پرواز اند.**

داشته‌های علمی ما مبتنی به تحلیل، تجزیه، نقد و نظر داده‌های دیگران، ارایه‌ی دیدگاه‌ها و نظریه‌های جدید باشد، آن‌گاه مطمئن شوید که تلاش ما به تولید علم تبدیل شده است، اهل دانش و بینش ما به سوی جهانی‌شدن منابع علمی در حال پرواز اند.

## پژوهش‌ستیزی اهل دانش

پژوهش و مکتب‌اللیسه و دارالعلوم: نظام منجمد و استعدادکش (حافظه‌گرایی) دوران مکتب و مدرسه باید تبدیل به حافظه‌پروری و آموزش پژوهش‌محورانه شود، تا باشد که متعلم با مسایل تحقیقاتی آشنا شود. این امر ایجاب می‌کند که وزارت معارف پژوهشکده‌ی تعلیم و تربیت را ایجاد کند تا از طریق تدویر همایش‌ها و مسابقات علمی-پژوهشی با ارایه‌ی مقاله‌های شاگردان، به اشاعه‌ی فرهنگ تحقیق و پژوهش بپردازد که متأسفانه در اکثر ولایات درجه‌اول، خود ریاست معارف، مجله‌ی فعال برای کارکنان و استادان خود ندارد.

پژوهش و دانشگاه: از محیط دانشگاهی انتظار می‌رود تا به تربیه‌ی محصلان پژوهش‌گر و محقق توجه دل‌سوزانه و مسوولانه کند. در گام نخست باید مجله‌ای که حاوی موضوعات پژوهش‌های میدانی، تجربی و کتاب‌خانه‌ای دانش‌جویان باشد، راه‌اندازی شود و دانش‌جویان با استفاده از ابزارهای دست‌داشته به مسایل و موضوعات به صورت موشکافانه، دقیق و عمیق بپردازند و برای رفع نواقص، ارایه‌ی راهکارهای

تحقیق و پژوهش از آغاز تاکنون فراز و فرودهای را پشت سر گذاشته و مانند کالای تجارتنی و موروثنی دست به دست شده و به ما رسیده است. این طفل چند هزارساله گاهی به ناحق سیلی خورده، گاه در دامن ناپدری بالیده و گاه با تحقیر و سرکوب جلو رشد آن گرفته شده است و اکنون در کشور ما به حالتی چون یتیم بی‌سرپرست به‌سر می‌برد.

سوالی که این نوشته در تکاپوی پاسخ آن است، این است که این طفل با اصل و نسب در دامن چه کسی باید رشد کند و به بالنده‌گی برسد؟ با نگاهی به سابقه‌ی پژوهش و کارهای انجام شده‌ی پژوهشی، پی‌خواهیم برد که تولید علم در کشور ما میان دانش‌جویان، استادان و اهل دانش از جایگاه مناسب و قابل توجه برخوردار نیست.

## جایگاه و اهمیت پژوهش

امروزه تحقیق و پژوهش به عنوان شاه‌راه ورود به خودکفایی و استقلال منابع علمی در سطح جهانی به حساب می‌آید و در عالم هستی، دانشی از بارقه‌های اصلی پیش‌رفت و برجسته‌گی یک جامعه برخوردار است که نتیجه‌ی آن می‌بایست به تولید علم بینجامد. حتا امروزه میزان سنجش دانشگاه‌ها به میزان و پیمان‌های تولید علم یا علم‌اندوزی آن‌ها وابسته است. داشته‌های علمی ما از طریق مطالعه و خواندن منابع علمی دیگران حاصل می‌شود و یا برگرفته از پژوهش‌هایی است که خود ما انجام داده‌ایم. اگر

بازداشت شد، کار ساخت خیابان هم تعطیل شد. این مرد در ادامه حرف‌هایش گفت: «وقتی شهردار هرات را با هزاران دالر گرفتند و به کابل بردند، ما توقع نداریم کسی به فکر این شهر باشد و برای مردم خدمت کند.» برخی همسایه‌گانش می‌گفتند که تاکنون چند بار مسوولان شهرداری برای نظارت از خیابان آمده‌اند، اما وضعیت همانی است که در گذشته بود.

میراحمد، یکی دیگر از ساکنان محل، در حالی که عصبانیت از چهره‌اش هویدا بود، گفت: «مردم سال‌ها منتظر بودند که این سرک بازسازی شود، اما حالا که شهر بی‌صاحب است و شهردارش زندانی شده، ما از این دولت بازسازی نمی‌خواهیم، همین سرک‌های خراب را بدتر نکنند، خوش هستیم!»

عبدالرحمان مولوی‌زاده، معاون بورد مشورتی شهرداری هرات، به این باور است که والی این ولایت برخی صلاحیت‌ها را به بخش «مالی و اداری» شهرداری سپرد، اما در نبود شهردار، کارمندان نمی‌توانند اسناد مالی را امضا کنند تا کار پروژه آغاز شود.

شهرداری هرات می‌پذیرد که علت توقف کار ساخت این خیابان، نبود شهردار و امضا نشدن برخی اسناد مالی و تدارکاتی است. از دید نجیب‌الله حبیبی، سخنگوی شهرداری هرات، پس از بازداشت غلام‌حضر مشفق، کسی صلاحیت امضا ندارد و اداره محلی هرات باید به این معضل رسیده‌گی کند.

همین چند روز پیش بود که بورد مشورتی شهرداری هرات، از انتقال پول انکشافی این نهاد به «بودجه ذخیره‌ای» ابراز نگرانی کرد و هشدار داد که در نبود شهردار، کسی صلاحیت امضا برای «برداشت پول» ندارد و احتمال می‌رود برخی پروژه‌های توسعه‌ای شهری متوقف شود.

در اوضاعی که حدود یک ماه می‌شود هرات «شهر بدون شهردار» است و در جریان این مدت حکومت مرکزی برای مشخص کردن سرنوشت شهرداری اقدام نکرده، هراتیان احساس می‌کنند که مرکز نشینان آنان را به حال خود رها کرده‌اند و کسی به فکر مشکلات این شهر نیست.

رسمی کشور، جمع‌آوری، ثبت و ضبط سخنرانی‌ها و خطبه‌های ایرادشده، تبدیل وضعیت مساجد به مراکز ایده‌پرداز و تولید علم، توجه جدی کنند.

## پیشنهادات

با توجه به تعداد محققان کشور، سهم بودجه‌ی در نظر گرفته شده به مسایل تحقیقاتی در وزارت‌خانه‌های کلیدی و تعداد مراکز تحقیقاتی در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته، ایجاب می‌کند تا متولیان امور اعم از وزارت تحصیلات، وزارت اطلاعات و فرهنگ و وزارت عدلیه توجه جدی‌تری نسبت به محققان و نویسنده‌گان داشته باشند.

پیشنهاد می‌شود تا روزی از روزهای سال در تقویم رسمی تحت نام پژوهش و پژوهش‌گر انتخاب و در آن از مقام شامخ محققان و نویسنده‌گان تجلیل و تقدیر شود.

## نتیجه‌گیری

داده‌های به کار رفته در این نوشته با روی‌کرد تحلیلی تدوین شده است و یافته‌های تحقیق نشان‌دهنده‌ی آن است که وضعیت موجود نهادهای علمی قناعت‌بخش نیست. دانش‌جویان و اربابان دانش، اهل منبر، اهل فن در فضای آکادمیک و علمی و مسوولان پرورش شاگردان، همه پژوهش‌گر هستند و باید به مسوولیت‌های شان رسیده‌گی کنند. هم‌چنان متولیان امور مکلف اند تا در زمینه‌ی رشد و بالنده‌گی پژوهش‌گران و نهادهای تحقیقی برنامه‌ریزی جدی و توجه بیش‌تری مبذول دارند تا فضای موجود تبدیل به وضعیت مطلوب شود.



## فاطمه گیلانی؛ مجاهدزاده‌ی دموکرات، چشم در چشم طالبان



آسیه حمزه‌ای

**اشاره:** هیات مذاکره‌کننده صلح ۲۱ عضو دارد. آن‌ها مسوولیت سنگینی در زمینه جنگ و صلح افغانستان برعهده گرفته‌اند. آشنایی مردم با آن‌ها بسیار مهم است. از این رو، روزنامه ۸ صبح در نظر دارد تا هر یک از اعضای هیات مذاکره‌کننده صلح را به مردم معرفی کند. این کار به نوبت و در شماره‌های مختلف انجام خواهد شد.

### در میز مذاکرات چه کسانی برای منافع افغانستان چانه می‌زنند؟

دوران سلطنت ظاهرشاه است و افغانستان روزهای آرامی را تجربه می‌کند. روزهای بدون صدای مرمی و راکت که بعدها به میراث دموکراسی پادشاه تبدیل می‌شود. پیر سیداحمد گیلانی که رهبر طریقت صوفیه قادریه در افغانستان است، ارتباط نزدیکی با شاه دارد. جایگاه دینی و اجتماعی گیلانی‌ها به ویژه در ولایات شرقی افغانستان، همواره مورد توجه ظاهرشاه بوده و همین سبب می‌شود که پیر سیداحمد با عادل، دختر سردار عبدالباقی خان و نواسه امیر حبیب‌الله خان، در سال ۱۳۳۰ خورشیدی ازدواج کند. ۲۸ جدی ۱۳۳۲ است و در این خانواده فاطمه متولد می‌شود؛ دختری که قرار است راه سیاست را ادامه دهد. او کودکی و نوجوانی آرامی را تجربه می‌کند. علاوه بر شرایط مساعد کابل و حمایت ظاهرشاه از تعلیم و تربیت دختران، در خانواده نیز مشکلی ندارد، با دو خواهر و دو برادر در یک خانواده‌ی مرفه، صمیمی و بدون درد فقر بزرگ می‌شود.

دوران مکتب فرا می‌رسد. فاطمه به درس خواندن خیلی علاقه ندارد و همیشه جزو شاگردان متوسط است، اما دنیایی از کنجکاوی است و سوال‌هایی در ذهنش جای گرفته است. او بارها در جریان تدریس مضمون تاریخ از معلم می‌پرسد: «چرا وقتی افغانستان هند را تسخیر کرد، خوب بود، اما وقتی بریتانیا این کار را کرد، بد؟» فاطمه مکتب را در لیسه عالی ملالی به پایان می‌رساند و این دختر غرق در ناز و نعمت پیر سیداحمد گیلانی آماده‌گی‌ها را برای ورود به دانشگاه می‌گیرد. توسط سفارت ایران بورسیه‌ای به او داده می‌شود و او پس از ورود به دانشگاه ملی این کشور (شهید بهشتی) در رشته ادبیات فارسی و تاریخ تحصیلاتش را در مقطع لیسانس آغاز می‌کند. پس

از آن ماستری‌اش را از این دانشگاه در رشته ادبیات فارسی و تصوف ادامه می‌دهد. وقتی فاطمه برای درس به ایران می‌رود، هم‌چنان دوران پادشاهی ظاهرشاه افغانستان است و صدراعظم او محمدموسی شفیق. فاطمه گیلانی در خاطراتش می‌گوید: «در روزهای نخست شمولیت، رییس دانشگاه مرا به دفترش دعوت کرد و گفت که تو نخستین محصل خارجی این دانشگاه هستی. یک‌بار خود را مسوول حفظ آبروی کشورم در آن‌جا احساس کردم و برای همین آن‌قدر درس خواندم که همواره جزو برترین‌ها بودم. برجسته‌ترین اساتید من در آن دوران زرین کوب، صادق گوهرین و وعدی آذرخشی بودند.»

پس از هفت سال و پایان درس‌ها، فاطمه عزم بازگشت به کشور دارد. اخبار خوبی از افغانستان به گوش نمی‌رسد. کودتای کمونیستی آغاز شده و او نگران خانواده و پیش‌تر پدرش است تا این‌که از طریق امیر عباس هویدا باخبر می‌شود که پدرش زنده است، اما وضعیت موسی شفیق نامعلوم. در همان ایام مادر فاطمه به همراه خواهر و برادر کوچکش از افغانستان خارج می‌شوند. خیزش‌های مردمی در ایران هم آغاز شده است. او می‌گوید: «من شاهد فعالیت هم‌صنفان توده‌ای‌ام بودم که هر روز فعال‌تر می‌شدند. معلوم بود که هم‌صنفان اسلام‌گرای ما طرفدار شاه نبودند، اما فعالیت‌هایشان در شروع زیاد محسوس نبود.» سال ۱۹۷۸ میلادی است و دکتر نجیب‌الله به عنوان سفیر افغانستان در تهران آغاز به کار می‌کند. بعد از حضور در دفتر کارش همه‌ی محصلان افغانستان مقیم ایران را دعوت کرده است. در جریان این دیدار برخی همگین‌اند و برخی نیز در وصف نورمحمد تره‌کی شعر می‌خوانند. در این میان فاطمه سوال می‌پرسد: «محمدموسی شفیق چرا گم است؟ اگر کشته شده، چرا نمی‌گویید؟ کافی نبود که او در دوران سردار محمدداوود خان هم زندانی بوده؟» چندی بعد دکتر نجیب‌الله از سفارت برکنار می‌شود. وضعیت افغان‌های مقیم ایران خوب نیست و پاسپورت‌های آن‌ها توسط سفارت گرفته شده است. هم‌زمان با آن پیر سیداحمد گیلانی و دو برادرزاده‌اش به شکل مخفیانه به پاکستان سفر کرده‌اند. امیر فهید، ولی عهد عربستان سعودی، با خانواده گیلانی همکاری کرده آن‌ها

### فاطمه گیلانی؛

را با پاسپورت سعودی به لندن منتقل می‌کند. فاطمه بعد از مدت‌ها بی‌خبری سرانجام تلفنی با پدرش صحبت می‌کند. فاطمه در مکتب ملالی فرانسه‌ای آموخته و در لندن می‌باید انگلیسی بیاموزد. او پس از مدتی تلاش در آزمون ورودی دانشگاه کمبریج در مقطع دکوتورا موفق می‌شود و در همان زمان پیر سیداحمد گیلانی به لندن می‌رسد. پیر در پاسخ به درخواست فاطمه برای ادامه تحصیلات می‌گوید: «حضور زنان در عرصه سیاسی بسیار کم‌رنگ و ناچیز است و من هراس دارم که این دروازه به روی زنان برای مدت زیاد بسته بماند. وقت آن است که کار را در عرصه جهاد آغاز نمایم و از ادامه تحصیلات بگذری، من حمایت از زنان را باید در نخست از خانواده خود شروع کنم.» فاطمه می‌گیرد و این راه جدید در ابتدا برایش خوشایند نیست، اما قدم در این مسیر می‌گذارد.

ثور ۱۳۵۸ خورشیدی است. پدر فاطمه که نفوذ سیاسی و معنوی زیادی دارد، جریان «محاذ ملی اسلامی» را در پیشواور ایجاد می‌کند. محاذ ملی دارای گرایش میانه‌رو سیاسی و دینی بوده که طرفدار بازگشت نظام سلطنتی در افغانستان است. پیر سیداحمد گیلانی از طرفداران سرسخت اتحاد میان گروه‌های جهادی مقیم پاکستان به ویژه در دوران جهاد است. فاطمه سخنگوی محاذ ملی در لندن می‌شود.

گروه‌های جهادی داخل افغانستان پس از پیروزی در برابر شوروی دچار اختلافات و تقسیمات درونی می‌شوند، این موضوع سبب می‌شود که فاطمه از میدان سیاست فاصله بگیرد. او در چهل‌سالگی وارد دانشکده اسلامی (Muslim College) لندن می‌شود. در همین دوران است که کتاب‌های «موسی شفیق» و «مساجد لندن» را می‌نویسد.

۱۹۹۶ میلادی است و آغاز حاکمیت طالبان. فاطمه پس از فراغت از دانشکده اسلامی در لندن فعالیت‌های بشردوستانه‌اش را شروع می‌کند. پس از سرنگونی طالبان او به کشور باز می‌گردد و در کنفرانس بن در حالی حضور پیدا می‌کند که تاکید بر حضور طالبان نیز دارد و معتقد است که اختلاف در ایدئولوژی نباید سبب جداسازی و تجرید شود؛ زیرا عدم حضور طالبان در کنفرانس با صلح

بازار چاریکار، اجناس مورد نیازش را راحت‌تر می‌خرد. با این حال، وی خواستار افزایش شمار دکان‌داران زن است. او گفت: «خوب است که دکان‌های زنانه وجود داشته باشد تا دخترخانم‌ها بتوانند به راحتی خرید کنند؛ اما تنها این دکان برای ما کافی نیست، بهتر است که دکان‌های لباس‌فروشی و دیگر اجناس هم توسط بانوان ایجاد شود.» گفتنی است که بانو سویا لوازم آرایشی و بهداشتی مورد نیاز بانوان را در دکانش می‌فروشد. با این‌همه، سویا از آینده مبهم پس از مذاکرات صلح هراس دارد. او می‌گوید زمزمه‌هایی از مخالفت گروه طالبان با حق کار و تحصیل را شنیده است و نگران است که مبادا شغلش را از دست دهد. وی می‌افزاید: «من هیچ نوع نگرانی در مورد کار خود ندارم، جز این‌که طالبان دوباره بیایند و دست‌آورد‌های زنان در جریان نوزده سال اخیر از آن‌ها گرفته شود.» او می‌افزاید که به درازا کشیدن مذاکرات صلح و خاموشی دولت، برخی از نگرانی‌ها را سبب شده است. به گفته‌ی وی، مبادا معامله‌ای صورت بگیرد و کاری شود که زنان از حق کار و تحصیل محروم شوند. وی از دولت می‌خواهد که از حقوق زنان دفاع و محافظت کند و دست‌آورد‌های زنان را جریان مذاکرات دوحه نادیده نگیرد.

در همین حال، سویا تصریح می‌کند که حکومت باید حضور زنان شاغل در بازارها را افزایش دهد. او می‌گوید: «ما از حکومت محلی پروان، به ویژه ریاست امور زنان، می‌خواهیم تا وعده‌ای که برای ساخت مارکیت جداگانه برای زنان داده‌اند را عملی کنند.» به گفته‌ی بانو سویا،

همکاری مادر و خواهرش ایجاد کرد. او که در بخش زراعت مدرک فوق بکلوریا دارد، هم اکنون دانشجوی رشته حقوق و علوم سیاسی نیز است. سویا می‌گوید که این دکان را برای پیدا کردن شغل و آرایه خدمات به سایر زنان ایجاد کرده است. به گفته‌ی وی، به این دلیل که خرید لوازم مورد نیاز از دکان‌داران مرد بسیار سخت است، حضور او کمک کرده تا سایر زنان آشیای مورد نیازشان را به راحتی خریداری کنند.

این بانو می‌گوید که شرایط کار برای زنان در بازار فراهم است. سویا گفت: «زمینه کار برای همه‌ی زنان در بازار موجود است و همه می‌توانند کار کنند. تنها لازم است کمی جرئت و تلاش به خرج بدهند.» وی از این‌که توانسته به عنوان اولین بانو در شهر چاریکار برای خود شغلی دست‌وپا کند، افتخار می‌کند. بانو سویا گفت که کسی به کار وی کار ندارد و برعکس توقعات، حتا مردان از کار او راضی‌اند؛ زیرا به گفته‌ی او، یک خریدار زن در وضع حاکم می‌تواند با کمال آرامش از فروشنده‌گان زن در مقایسه با فروشنده‌گان مرد، خریداری کند. وی گفت: «از زمانی که در این بازار کار می‌کنم، هیچ کسی برایم مزاحمت نکرده است. تنها در اوایل کمی برای مردم عجیب به نظر می‌رسید که چگونه یک دختر در بازار شهر دکان‌داری می‌کند، اما پس از آن همه درک کردند که زنان نیز حق کار کردن را دارند.»

برخی از مشتریان در بازار چاریکار از حضور دکان‌دار زن در این ولایت خرسند به نظر می‌رسند. شیلا، یک تن مشتریان سویا، می‌گوید که با حضور دکان‌دار زن در

## نگران صلحی هستیم که زنان حق کار و تحصیل نداشته باشند

شعیب حکیمی

یک بانوی چاریکاری از چهار سال بدین سو در مرکز پروان دکانی باز کرده است و آشیای مورد نیاز زنان را به فروش می‌رساند. وی که از بانوان باسواد در پروان است، ترجیح داده است زمینه کار برای خود و کمک برای سایر زنان را در جامعه‌ای با بافت سنتی فراهم کند. او هرچند می‌گوید که سختی کارش را متوجه است، اما این اقدام او سبب شده است که سایر بانوان در مرکز پروان به راحتی آشیای مورد نیازشان را خریداری کنند.

برخی از مشتریان زن در چاریکار از گشایش این دکان توسط یک خانم خرسند به نظر می‌رسند و ابراز امیدواری می‌کنند که خانم‌های دیگر نیز برای رفع نیازهای زنان این ولایت، چنین گام‌هایی بردارند. در همین حال، مسوولان در ریاست امور زنان پروان می‌گویند که برنامه‌های حمایتی و تشویقی را روی دست دارند تا با تطبیق آن زنان این ولایت بتوانند به گونه منسجم در یک محل کار کنند. با این حال، تنها دکان‌دار زن در پروان نگران است که حقوق زنان در روند صلح به معامله گرفته شود و آنان در آینده از حق کار و آموزش محروم شوند.

پروان از ولایت‌هایی شمرده می‌شود که سنت‌های طبقاتی حاکم در جامعه هنوز در بخش‌هایی از آن مانع حضور زنان در فعالیت‌ها، به ویژه در بازار است. در گوشه‌ای از شهر چاریکار، مرکز این ولایت، یک بانوی ۲۲ ساله مصروف فروش لوازم آرایش مورد نیاز زنان است. سویا دکان لوازم آرایش را چهار سال پیش در

دیر بخش ویدیو: خیرنگاران: محمدنصیر کاوشگر عبدالاحمد حسینی، محمدحسین نیک‌خواه، خلیل رسولی، هما همتا، الیاس طاهری، زهرا عطایی، احمدشاه شاداب، حفیظ علی خیل، توفان عمری، شعیب حکیمی، پرویز کامروز علی نظری، اسحق علی احساس رضا مرادی ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۷۸۷۸۷۹۹ Shaparsepehr@gmail.com

ویراستاران: صفحه آرای: پذیرش اعلان: نشانی پستی: نشانی دفتر کابل: ۸ صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸ صبح است. سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

دیر بخش ویدیو: خیرنگاران: محمدنصیر کاوشگر عبدالاحمد حسینی، محمدحسین نیک‌خواه، خلیل رسولی، هما همتا، الیاس طاهری، زهرا عطایی، احمدشاه شاداب، حفیظ علی خیل، توفان عمری، شعیب حکیمی، پرویز کامروز علی نظری، اسحق علی احساس رضا مرادی ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۷۸۷۸۷۹۹ Shaparsepehr@gmail.com

صاحب امتیاز: مدیرمسئول: سردبیر: دیر بخش‌ها: دیر بخش خبر: دیر بخش صلح: دیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت



سنجر سهیل sanjarsohail@yahoo.com  
 مجیب مهرداد mujib\_mehrdad@yahoo.com  
 خلیل اسیر 8am.daily@gmail.com  
 حسیب بهش  
 علی شاه حقمیل  
 آسیه حمزه‌ای  
 نورعلی فرحت

Publisher: Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com

Editor-in-Chief: Mujib Mehrdad mujib\_mehrdad@yahoo.com


Facebook.com/8am.af  
 Youtube.com/HashteSubhdaily  
 Twitter.com/@Hashtesubhdaily  
 instagram.com/8am.af\_official  
 www.8am.af

### بانکداری اینترنتی عزیز بانک

با استفاده از بانکداری اینترنتی عزیز بانک بخش وسیعی از معاملات مالی تان را از خانه و یا محل کار تان، با خاطر آسوده و راحت، انجام دهید.

عزیز بانک افتخار دارد که ضمن خدمات بانکداری اینترنتی انفرادی، نمونه شرکتی را نیز با ویژگیهای وسیعی نایل برای مشتریان گرامی خویش پیشکش مینماید:

- انجام معاملات جمعی در حسابات بانکی عزیز بانک در یک وقت
- تایید معاملات توسط چندین صلاحیتدار حساب به شکل سلسله مراتب
- تایید معاملات گروهی توسط هر یک از صلاحیتدار حساب



## برای کشورهای در حال توسعه دو میلیارد دوز واکسین کرونا اختصاص داده می شود

به گزارش دویچه وله فارسی، یونیسف یا صندوق کودکان ملل متحد، اعلام کرده است که در راستای تضمین توزیع عادلانه واکسین کرونا در جهان تلاش می کند. اطلاعات یونیسف متکی بر تصمیم سران و رهبران کشورهای گروه بیست بر سر توزیع واکسین کرونا در جهان است. برنامه ریزی ناظر بر ارسال واکسین کرونا به کشورهای در حال توسعه مربوط به سال ۲۰۲۱ می شود. یونیسف اعلام کرده است که از سیاست توزیع عادلانه واکسین کرونا در جهان و به ویژه در بین مردم کشورهای فقیر و در حال توسعه حمایت می کند.

در بیانیه یونیسف آمده است که برای انتقال حدود یک میلیارد واکسین کرونا به کشورهای برونودی، افغانستان و یمن با ۳۵۰ شرکت هواپیمایی همکاری خواهد کرد. براساس اطلاعاتی صندوق کودکان ملل متحد، ارسال این میزان دوز از واکسین کرونا در چارچوب برنامه سازمان بهداشت جهانی انجام خواهد شد.

از برنامه ارسال دو میلیارد دوز واکسین کرونا به کشورهای در حال توسعه و فقیر تحت عنوان «عملیات ماموت» یاد می شود؛ نامی که برخاسته از دامنه و گسترده گی این عملیات است.

سازمان بهداشت جهانی بر آن است تا گروهی از ساکنان جهان که در شمار بیماران و رده سنی پرخطر محسوب می شوند، به واکسین کرونا دست یابند.

در نشست رهبران و سران کشورهای گروه بیست بر سر توزیع واکسین کرونا و همچنین دارو و کیت های تست کرونا در بین کشورهای فقیر توافق شده بود.

یونیسف اعلام کرده است که امر ارسال دوزهای واکسین کرونا، سرنگ و تجهیزات مربوط به حفاظت جان کادر پزشکی تنها با همکاری و همکاری همه ی کشورها ممکن خواهد بود.

دو میلیارد واکسین کرونی یاد شده برای توزیع در بین یک صد کشور جهان در نظر گرفته شده است.



## سفر پنهانی نتانیاهو به عربستان؛ نخست وزیر اسرائیل با بن سلمان و پمپو دیدار کرد

به نقل بی بی سی فارسی و به گزارش رسانه های اسرائیلی، بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل، روز گذشته در یک سفر «مخفیانه» به عربستان سعودی رفته است.

این گزارش ها می گوید آقای نتانیاهو در این سفر با محمد بن سلمان، ولی عهد عربستان و مایک پمپو، وزیر خارجه امریکا، دیدار کرده است. این اولین سفر نخست وزیر اسرائیل به عربستان است که گزارش آن منتشر می شود.

گفته می شود یوسی کوهن، رییس موساد (سازمان اطلاعات و امنیت اسرائیل) هم در این دیدار حضور داشته است، اما بنی گانتز، وزیر دفاع و گابی اشکنازی، وزیر خارجه اسرائیل، در جریان این سفر نبوده اند.

روزنامه وال استریت ژورنال به نقل از مقام های سعودی گزارش داده است که بنیامین نتانیاهو و محمد بن سلمان در این دیدار درباره عادی سازی روابط و همین طور مساله ایران صحبت کرده اند، اما توافقی بین دو طرف صورت نگرفته است.

اسرائیل ایران را بزرگ ترین دشمن خود می داند و عربستان که از چهار سال پیش روابطش با ایران قطع کرده، جمهوری اسلامی را رقیب و تهدیدی جدی برای خود می بیند.

تا کنون هیچ مقامی به صورت رسمی سفر آقای نتانیاهو به عربستان را تایید نکرده، اما یکی از مشاوران او در توییتر به صورت تلویحی گفته است که این سفر و دیدار انجام شده است. رادیو ارتش اسرائیل هم خبر این دیدار را اعلام کرده است.

گزارش شده که هواپیمای آقای نتانیاهو ساعت هفت و نیم بعد از ظهر یکشنبه، ۲۲ نوامبر، به سمت شهر نیوم در عربستان پرواز کرده و بعد از نیمه شب به اسرائیل بازگشته است.

پرواز آقای نتانیاهو به شهر نیوم در ساحل دریای سرخ در سایت های ردیابی پرواز رصد شده است.

عادی سازی روابط بین اسرائیل و عربستان، به عنوان یکی از مهم ترین کشورهای مسلمان خاورمیانه، همواره در دستور کار دولت دونالد ترامپ، رییس جمهور امریکا، بوده است.

آقای ترامپ امیدوار است در اقدامی مشابه آنچه در عادی سازی روابط میان اسرائیل با امارات متحده و بحرین رخ داد، عربستان و اسرائیل را هم به پای میز توافق بکشاند.

## تاسیسات نفتی عربستان مورد حملات موشکی حوثی ها قرار گرفت



حوثی ها که از حمایت ایران برخوردار اند، با آن ها وارد جنگ شد. حملات هوایی عربستان سعودی که به مرگ هزاران یمنی انجامیده، بارها مورد انتقاد جامعه جهانی قرار گرفته و سازمان ملل نیز بارها هشدار داده است که این کشور جنگ زده در مرز فاجعه انسانی است.

که به میزبانی عربستان سعودی برگزار می شد، اعلام شد. مقام های عربستان تا کنون درباره این موضوع اظهار نظر نکرده اند.

ایتلاف به رهبری عربستان سعودی از سال ۲۰۱۵، چند ماه پس از تصرف صنعا، پایتخت یمن، به دست

حوثی های یمن اعلام کردند که بخشی از آرامکو، مجموعه تاسیسات نفتی عربستان سعودی را با موشک های کروز جدید هدف قرار داده اند.

به نقل یورونیوز فارسی، مقام های نظامی حوثی اعلام کرده اند که در این حمله، موشک های کروز «قدس ۲» که به تازه گی عملیاتی شده اند، با موفقیت به هدف اصابت کرده و چند نفر نیز در اثر این حمله زخمی شده اند.

یحیا سریع، فرمانده نظامی ارشد حوثی ها، که عکسی ماهواره ای از منطقه پالایشگاه را در توییتر خود آورده، افزوده است که خودروهای آتش نشانی و آمبولانس ها به سوی محل حمله در حرکت اند. وی همچنین گفت که حمله فوق در پاسخ به «ادامه تجاوز به یمن و محاصره این کشور» انجام شده است.

این خبر ساعتی پس از پایان نشست ویدیویی گروه ۲۰

## یک مقام امریکایی: تحریم ها بر ایران تا پایان حکومت ترمپ تطبیق می شود

مصاحبه ای احتمال حمله نظامی به ایران را نیز رد نکرد. خبرگزاری فرانسه روز یکشنبه از قول یک مقام امریکایی که وزیر خارجه این کشور را در سفرهای خاورمیانه ای او همراهی می کند، گزارش داد که «این دولت (دونالد ترامپ) تا ۲۰ جنوری بر سر کار است و سیاست های خود را ادامه می دهد».

این مقام امریکایی که نامش فاش نشده است، می گوید: «میدوارم امرمی که دولت کنونی امریکا به سختی روی آن کار می کند، دوباره در آینده برای فشار بر جمهوری اسلامی مورد استفاده قرار گیرد تا ایران مانند یک کشوری عادی رفتار کند».

به نقل از رادیو فردا، در حالی که وزیر خارجه امریکا سفر خاورمیانه ای خود از اسرائیل تا قطر را ادامه می دهد، یکی از مقام های امریکایی که وی را همراهی می کند، گفته است: «دولت دونالد ترامپ تا ۲۰ جنوری بر سر کار است و سیاست فشار حداکثری بر ایران را دنبال خواهد کرد».

مایک پمپو، وزیر خارجه امریکا، سفرش را از اسرائیل تا عربستان تمام کرده و روز یکشنبه به امارات متحده عربی رسید. هر سه کشور رقیب منطقه ای ایران هستند و قرار است قطر مقصد بعدی سفر آقای پمپو باشد و آقای پمپو در این دور از سفر خاورمیانه ای خود حتما طی

## واکسین شرکت آسترانکا ۷۰ تا ۹۰ درصد موثریت دارد



به گزارش رادیو فردا، شرکت بریتانیایی - سوئدی آسترانکا (AstraZeneca) می گوید واکسین ضد کرونای این شرکت می تواند تا ۹۰ درصد کارساز باشد. بنا بر گزارش ها، این واکسین که با همکاری دانشگاه آکسفورد تولید شده، اگر به صورت نیم دوز و به دنبال آن با فاصله حداقل یک ماه به حالت دوز کامل تجویز شود، ۹۰ درصد در جلوگیری از سرایت کووید-۱۹ مؤثر بوده است، اما نتایج آزمایش ها متفاوت بوده و بین ۷۰ تا ۹۰ درصد تغییر داشته است.

این خبر پس از آن منتشر می شود که رقیب امریکایی این شرکت یعنی فایزر و مدرنا در هفته های اخیر از کارایی حدود ۹۵ درصد واکسین های ضد کرونای خود خبر داده اند.

بیماری همه گیر کرونا بیش از ۵۸ میلیون نفر را در سراسر جهان آلوده کرده، نزدیک به یک میلیون و ۴۰۰ هزار نفر را کشته و اقتصاد جهانی را به خطر انداخته است.

